بسم الله الرحمن الرحيم

كتاب پېژندنه:

د كتاب نوم: ژوند د يادونو لاندې

ليكونكے: محمد طاهر عابد طائرؔ

املا كره كتنه: طلبگار خوگياني

زير كتنه: پروفېسر اعجاز احمد

سرپاڼه: اسد گدون

چاپ كال: اكتوبر ۲۰۱۵ء

چاپ وار: لومړى

چاپ شمېر: ۵۰۰ ټوكه

كمپوز: اماني

Ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

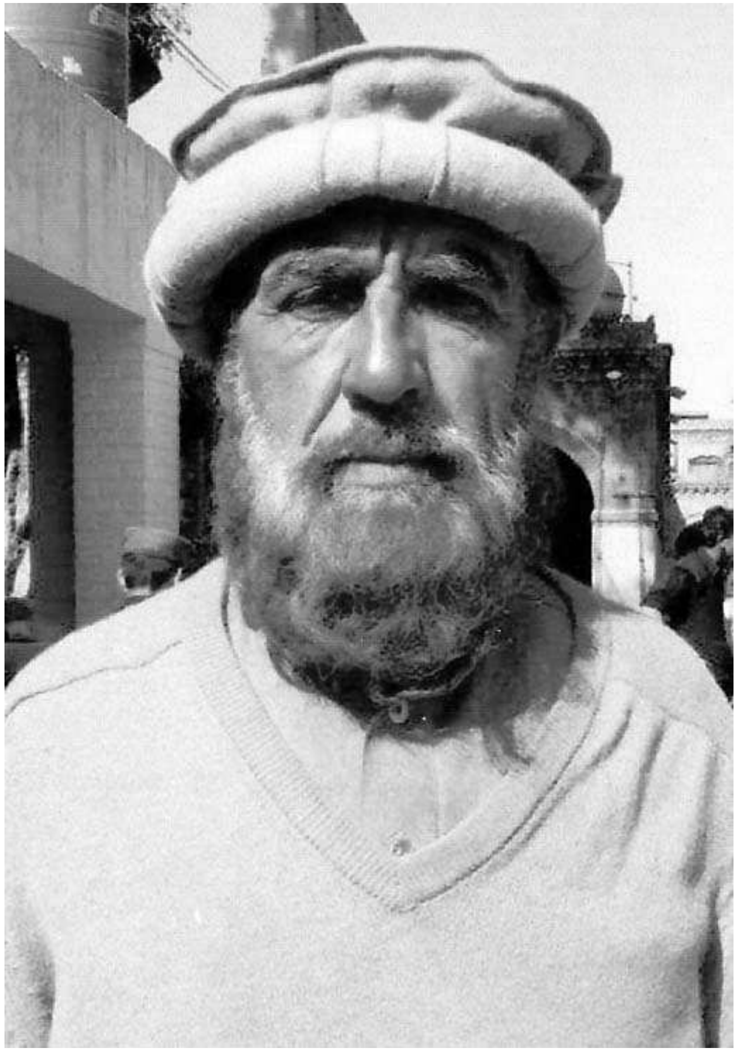

د سترګو رپ کې سړی بوځي د وختونو شاته
خدایزده چې څه وي د ځینو تصویرونو شاته

ګېر شوم طائره! د وختونو لاندې
بس تېروم ژوند د یادونو لاندې

(c) ketabton.com: The Digital Library

ټرون

د ګران استاد ارواښاد میا «نثارالدین صیب» په نوم چا چې خپل ټول ژوند تر آخري ساه پورې د علم د رڼا په خورولو کښې تېر کړۀ.

سریزه

اوس دې یادونه افسانې ښکاري
داسې دستور د زمانې ښکاري

دا شعر واقعي د کمال شعر دے، چې انسان وفات شي، نو یادونه يې افسانې جوړې شي. د خدای پاك نظام دے چې د دنیا مادي هر څېز لره زوال شته، څکه چې الله پاك په خپل قرآن پاك کښې فرمايي: «هريو زنده به يوځل ضرور د مرګ مزه څکي» انسان مړ شي، خو ياد يې پاتې شي. ياد يو داسې شے دے چې دې لره زوال نشته. دا اټل خبره يا امر دے.

د دنیا هرڅه به زاړه شي
د جانان غمه په والله زړېږي نه

زۀ نۀ پوهېږم چې خپلې خبرې د کوم ځاې نه شروع کړم او په

(c) ketabton.com: The Digital Library

کوم ځای یې خلاصې کړم. لنډه دا چې دا یو څو ماتې ګوډې خبرې خاطرې د خپل ګران استاد میا نثارالدین صیب په یاد کښې لیکلې دي، ځکه چې د ژوند هیڅ څهٔ پته نهٔ لږی. هسې نه چې مرګ تلوار وکړي او زهٔ لهٔ دې څو خبرو نه محروم پاتې شم... په دې لیکلو کښې ما سره پوره پوره مدد د میاصیب ځوئې ((میاعادل نثار صیب)) کړے دے، چې د هغهٔ زهٔ ډېره مننه او شکریه ادا کوم او ورسره زما د کلاس ملګرو هم ډېره مننه چې ماته یې د دې خبرو لیکلو دپاره ډاډ راکړے دے. الله پاک دې د میاصیب روح ته خوشحالي ور نصیب کړي او د هغهٔ په زامنو دې هم الله پاک خپل خصوصي رحم وکړي او خپل ټول ملګري او استاذان ښاد او آباد غواړم.

په ډېر درنښت

محمد طاهر عابد طائرؔ

رڼا د مرګ په ګودر نهٔ ورکیږي

د ژوند د تکمیل د ټولو نه لویه مرحله مرګ دے. مرګ انسان وژني هم او را ژوندے کوي یې هم، څوك چې د ژوند د خیر د فلسفې سره شپې صبا کوي او د انسانیت د ارتقاء د تصور سره په لاره ځي مرګ یې هم نهٔ شي وژلے.

دې مجموعه کښې ښاغلی محمد طاهر عابد طائر هم د خپل قدر مند استاد ((میانثارالدین صیب)) د مقصدي ژوند او بې لوثه عمل خاکه په دغه بنیاد راپه ډاګه کوي چې:

مرنے والے مر تو جاتے ہیں فنا ہوتے نہیں
یہ حقیقت میں کبھی ہم سے جدا ہوتے نہیں

د ښاغلي طائر دا کتاب ده مینې د هغه احساس غورځنګ دے چې ورك منظرونه، سپیڅلي رویّے او ډوبېدونکې ننداري د نظرونه په آسانه سوزېدو ته نه پرېږدي.

ښاغلی یو طرف ته د خپلې موضوع مادي حدونو او چوکاټونو نه تېښته نهٔ ده کړې، نو بل اړخ ته یې د خپلو تجربو او فراستونو پهٔ تار کښې د خپل استاد د رېښتینو وصائفو ملغلرې امیل کړی دي او دا حقیقت یې رابښکاره

(c) ketabton.com: The Digital Library

کړے دے چې:

لطافت بے کثافت جلوہ پیدا کر نہیں سکتی
چمن زنگار ہے آئینۂ باد بہاری کا

(غالب)

ښاغلے لیکونکے په دې راز پوهه دے چې د انسانیت معاشره د اقدارو، روایاتو، رسمونو او د انفرادي اجتماعي عادتونو نه دخپل وجود ښکلاګانې او ساه ګانې اخلي او هم په دې باندې ژوندے وي. مادي وجودونه فنا کیدے شي خو ښائسته رویّے لازواله او دائمي وي. ځکه خو د تصویرونو د شخصي حوالو دیادولو سره سره هغه تصورات هم نه هیروي چې د تاریخ په هر پړاؤ ورته انساني معاشره پامتداره پاتې شوې ده. ښاغلے خاکه نګار ډېر په هنر د خپل استاد داسې خوبیانې مخې ته راولي چې دیو انسان ژوند کښې راشي نو سترګې او ذهن یې د رڼا ګانو اوپلوشو په دریاب ورګډیدے شي. ښاغلي طاهر عابد طائر د ژوند په داسې مرحله کښې دے چرته چې د سحر او ماښام پۀ تعبیرونو کښې فکر تیروځي او نظر تندك کېږي. ولې د خوشحالۍ زیرے داد ے چې داسې نه شویدی او نه داسې احتمالاتو په تول کتاب کښې چرته پټ پټوني کړی دی.

خاکه نګاري او د خاکې فن په پښتو نثر کښې په اردو کښې د مالګې برابر هم نه دے. ځکه دا وئېل چې یار ښاغلے په دې

لړ کښې ده چا د اثر لاندې دے. بې ځایه دعویٰ ده. البته په اردو ژبه کښې فرحت الله (بیګ)، رشید احمد صدیقي، رضا همداني او فارغ بخاري د کمال خاکې لیکلي دي، چې ذوق ورته په تماشا او فکر ورته ګوته پۀ خُلۀ دے. بیا هم د طائر خاکې د ټولو نه په فرق محسوسیږي. طائر د خپل استاد د شخصیت نه صرف داسې حوالې تصویر کړې چې پخپله ورته محبوبې دی بلکه داسې اړخونه یې هم د انځورګری د منزلونو نه راتیر کړی دي چې رنګ، نسل، جغرافیے او طبقاتي قدغنونو نه آزاد دی او دا سلسله د ښاغلي محمد طاهر عابد طائر د آفاقي سوچ پۀ ترتیبولو کښې بنیادي حېثیت لري. هیله لرلے کېدے شي چې دا ښاغلے به په راتلونکي ساعتونو کښې د هاغه لیکونکو او تخلیق کونکو په قطار کښې په هڅکه غړی اودریږي کوم چې د قام تقدیرونه بدلوي او د انسانیت نوې او رڼا تعبیرونه ویشي.

په ډېر درناوي
ډاکټر اظهار الله اظهار
صدر اردو څانګه
اسلامیه کالج یونیورسټي پېښور
۱۵ نومبر ۲۰۱۵ء

(c) ketabton.com: The Digital Library

سريزه

دنوي تهذيب په رڼا کښې چې څومره تيارې دي د هغې سيورے د ننني ژوند له سحر نه هم ښکاري او په ماښام کښې هم. زمونږ معاشره په ډېره تېزۍ سره له بد تهذيبۍ سره مخامخ ده زمونږ تهذيب د شکست و ريخت يو داسې طوفان او سېلاب ته مخامخ دے چې هرڅه په کښې لاهو ښکاري او که چېرې د عقل خاوندانو او شعور مالکانو دې طوفان ته او دې سېلاب ته د علم و هنر، د عقل و شعور او د مذهب و تهذيب بند ونه تړلو نو خداى خبر چې زمونږ انجام به څه وي.

دا د حقيقت يو مخ دى.

د حقيقت بل مخ؟ د حقيقت بل مخ همېشه موجود وو، کله تت او کله روښانه او حقيقت دا دے که يو طرفته په نوي کل کښې عملي،بد تهذيبي او بې ترتيبي ښکاري نو بل طرفته په نوي نسل کښې داسې ستوري هم شته چې د خپلو آثارو له کبله ځلنده ښکاري او د خپلې مطالعې مهذبي رويې او علمي وادبي هلو ځلونه د نوي سحر اميد ښکاري.

محمد طاهر عابد طائر د ننني متضاد بيانيې او منظر نامې داسې ځوان قلمکار دے چې په خپل ورومبي اثر ((ژوند د

يادونو لاندې)) کښې نه صرف خپل هنر ښکاره کوي بلکه هغوي چې په کم خلوص او مينې سره د خپل ګران استاد ميانثارالدين صاحب ذکر او تذکره کړې بذات خود دا ديو رشد او مهذب شاګرد او د علم و ادب سره د بې کچې تعلق ديو طالبعلم قصه را وړاندې کوي. يو وخت وو چې په پښتو کښې نثر ډېر کم ليکلے کيدو خو اوس داسې نه ده هرڅو نن هم د نثر په مقابل کښې شعر، بې انتها ليکلے کيږي خو ورسره په څنګ کې تخليقي او غير تخليقي ادبي نثر هم خپل وجود ښه دورن احساس ورکوي.

((ژوند د يادونو لاندې)) د محمد طاهرعابدطائر ليك يو سوانحي خاکه ده چې ممدوح يې ميانثارالدين صاحب دى. طائر د خپلې مشقۍ باوجود تر ډېره حده پورې په خپل ليك کښې کامياب دے، دا ځکه وايم چې ماه چې دا مسوده ولوستله نو زه ديو داسې شخصيت نه پورا پورا آشنا شوم چې ما هيڅ نه پېژندو.

طائر په ډېره ساده ژبه کښې د مياصاحب کړه وړه، حليه د هغوى مشغله د هغوي تعليم و تعلم سره شوق د ژبو او د ادبياتو سره دهغوي مينه په ښۀ دول سبق ښودل. د هغوى ذاتي زندګي او ډېرې خوبيانې او د هغوى هغه شفقت چې کوم د طالب علمانو دپاره عمومي وو، بيان او څرګنده کړے

(c) ketabton.com: The Digital Library

دے چې پُر تاثیره هم دے او خوندور هم. طائر خپل دې نثري لیك او لتهون کښې تر خپله حده کامیاب او کامران دے د هغوی دا تحریر نه یوازې د لوستلو قابل دے بلکه دا تحریر یې خپل استاد ته خراج تحسین هم دے، چې د کوم نه استاد او د شاګرد بې لوثه تعلق او د شاګرد په ذهن و قلب کښې د استاد لپاره موجود قدر او احترام موجزن ښکاري.

((ژوند د یادونو لاندې)) کښې د قلم یو څو معصومې غلطیانې هم ښکاري خو زه امید لرم چې د طائر قلم به ان شاء الله داسې روان وي او که هغوی دا رنګ مطالعه، مشاهده او قلم سره خپل تړون او خپله وابستګي برقرار وساتله نو دوي به ډېر زر په پښتو ادب کښې خپل ځائے پیدا کړي.

ډاکټر تاج الدین تاجور
شعبه اردو،
ګورنمنټ کالج پېښور

ایک تاثر

مشتاق احمد یوسفی نے اپنی ایک تحریر میں "یادماضی" کے جزیرے میں رہنے والے شخص کے لیئے کیا خوبصورت اور موزوں لفظ استعمال کیا ہے۔ یعنی "یادش بخیریا" ذاتی طور پر میرا یہ خیال ہے کہ انگریزی کے لفظ (Nostalgic) کا اس سے۔ بہتر ترجمہ ممکن نہیں۔ (ژوند د یادونو لاندې) بھی ایک ایسے ہی کسی "یادش بخیریے" کی کتاب ہے۔ پشتو زبان اور اس کا ادب آج جس بلندی پر ہے۔ اگر ہم اُسے معیار اور پیمانہ بنا کر اس کتاب کا مطالعہ کریں گے تو یہ زیادتی ہو گی۔

لیکن اگر ہمارے پاس پیمانۂ خلوص اور محبت ہے تو یہ کتاب اُس پیمانے پر ضرور پورا اترتی ہے محمد طاہر عابد طائرؔ نے اپنے استاد محترم "میاں نثارالدین صاحب" کو جن الفاظ میں خراج عقیدت پیش کیا ہے اور جس محبت اور خلوص سے پیش کیا ہے وہ آپ کو اس کتاب کی سطر سطر میں دکھائی دے گا۔ مصنف کی جواں سالی سے یہ اندازہ لگانا مشکل نہیں کہ اپنے استاد محترم سے ماضی بعید کا قصہ نہیں بلکہ چند سال ادھر کی بات ہے۔ اور یہ امر میرے لیئے بجائے خود حد درجہ طمانیت اور تقویت کا باعث ہے۔ کہ (الحمدللہ) ہمارے اس معاشرے میں ایسے درد دل رکھنے والے اساتذہ اور ایسے عقیدت رکھنے والے شاگرد آج بھی موجود ہیں۔ کہنے

کو تو یہ کتاب کسی شخصیت کا تذکرہ ہے۔ لیکن کتاب کا مطالعہ کرتے ہوئے آپ پر یہ بات کھُلتی ہے کہ آپ یادوں کے ایک ایسے جزیرے یا وادی میں داخل ہو گئے ہیں۔ جہاں ہر طرف شجرہائے سایہ دار ایستادہ ہیں۔ میری ذاتی رائے تو یہ ہے کہ اس کتاب کا مطالعہ ضرور کرنا چاہیئے۔ اس لئے نہیں کہ پشتو کا اعلیٰ ادب پڑھ سکیں بلکہ اس لیئے کہ اس نفسا نفسی کہ دور میں آپ کو یہ چند صفحات ایسے پڑھنے کو ملیں گے جن میں اول و آخر خلوص ہی خلوص ہے۔

پروفیسر اعجاز احمد
شعبہ اردو
گورنمنٹ سپیریئر سائنس کالج
۱۰ نومبر ۲۰۱۵ء

ژوند د يادونو لاندې

يادونه ښۀ وي او که بد ، د انسان په لاشعور کښې پراتۀ وي. انسان که هرڅومره کوشش اوکړي چې د دې يادونو نه ځان خلاص کړي او د زړۀ نه يې چرته لرې اوباسي خو دا کار دومره اسان نۀ وي. يادونه که خوا ږۀ وي نو بنده لۀ پرې سکون او آرام نصيب شي او که چرې تراخۀ وي نو دومره بې دمه شي تۀ به وې چې څوک ترې په زور څرمن اوباسي او کوشش کوي چې د دغې يادونو نه ځان خلاص کړي، خو څومره مزه چې په خوږو يادونو کښې وي دومره مزه د ژوند په يوه لاره کښې هم نه وي. سړے کۀ هرڅومره د ژوند په کشالو کښې بوخت وي خو بيا هم چې د فرصت څۀ لمحات هغه ته پۀ لاس راشي او ځان له يو اځې شي دغه خواږه يادونه د هغۀ ملګري وي او دے ډېر لرې د خيالونو دنيا ته بوځي او هغه يادونه لکه د فلم د دۀ د ذهن پۀ پرده ده تۀ وار په وار ښکاره کېږي او دے ترې مزه اخلي. دا تسلسل تر هغه وخته پورې نه ماتېږي ترڅو چې دۀ ته چا آواز نۀ وي ورکړے او يا

(c) ketabton.com: The Digital Library

دے پخپله د یادونو د دنیا نه را بهر نۀ شي. خو ډېر کم خلق
وي چې دغه یادونه برقرار اوساتي. د وخت د تېرېدو سره
ډېر یادونه د ذهن نه وځي خو د يو پخواني ملګري په
ملاوېدو هغه یادونه واپس راشي او دے ډېر بې قراره کړي،
خو طائر يو داسې زلمے ليکوال دے چې هغه دغه يادونه ډېر
پۀ کمال پۀ کتاب ((ژوند دیادونو لاندې)) کښې يوځائے کړي
دي. طائر سره زما ملاقات نۀ دے شوے. صرف د فيس بُك
په لار هغه سره زما خبرې اترې او د ليك په حواله ليده کاتۀ
شوي دي. هغه وخت په وخت د فيس بُك پۀ لاره خپل ليك کۀ
هغه نثر وي او که نظم او كه غزل ما سره شريك كوي. په دغه
حواله زۀ دا وئيلے شم چې هغه به د مستقبل يو ډېر ښۀ
ليکوال وي.

خبره ما دیادونو کوله. اوس راځم دې خبرې له چې طائر څه
داسې کمال کړے دے. نو په دې سلسله کښې زۀ دا وايم چې
طائر د خپل سکول يو استاذ ((ميا نثارالدين صېب)) نه ډېر
متاثره وۀ. او هغۀ سره يې بې كچه مينه وه، چونکه دۀ اوس
خپل تعليم د سکول تر حده پورې پوره کړے وۀ او د سکول
د چار دېوارۍ نه بهر راوتے و. ظاهره خبره ده چې انسان د
ژوند پۀ کشالو کښې اخته شي او ده سره بیا دومره وخت نۀ
وي چې روزانه دې يوبل سره ملاؤشي چرته په لار کښې
ملاقات اوشي نو بېله خبره ده. دغه حال د طائر سره هم

شوے دے. دے هم د ژوند په كشالو كښې دومره اينښتے
وو، چې د ده مرګ نه اته (٨) نهه (٩) ورځې پس خبرېګي، د
مرګ خبر اورېدو سره د هغه د پښو نه زمكه تختي او په تېر
شوي وخت پسې افسوس کوي او چې کله يواځې شي نو هغه
ټول يادونه يې مخې ته شي کوم چې يې د خپل استاذ محترم
سره تېر کړي وو. ما چې د کمال خبره کړې وه نو هغه دا وه
چې دۀ يادونه خپل ذهن او زړۀ کښې خوندي نه کړل بلکه ډېر
پۀ ښې طريقې سره هغه ټول يادونو ته يو ترتيب ورکړو او په
يو کتابي شکل کښې ((ژوند دیادونو لاندې)) دنيا ته
وړاندې کړۀ او خپل محترم استاد ((ميانثار الدين صېب)) ته
يې هغه مينه ورکړه چې د خپل ځان سره يې نور خلق هم په
هغه مئين کړه.

ارشد قمر
شرقي پيران مردان
۲۴ اکتوبر ۲۰۱۵ء

(c) ketabton.com: The Digital Library

حامداً و مصباً اما بعد....

کله چې مې کتاب ویل شروع کړل، نو په کښې ورك شوم او چې کله مې ختم کړو او تربنه فارغ شوم نو د ماضي د تمامو حالاتو او واقعاتو حسرت او ندامت مې چال په زمانه کښې وپېژندل او مستقبل کښې مې د وفا نور خیال ساتلو غزم او د هغې نقد ثمره مې په لمن کښې وه.

د ښاغلي محمد طاهر عابدطائر مجموعه (ژوند د یادونو لاندې) چې مې کله مطالعه کولو نو د کتاب مینځ ته نهٔ وم رسېدلے چې زهٔ یې د ماضي حالاتو ته متوجه کړم او د خپل ژوند د یادونو او خاطرو په چپو یې لاهو کړم چې وتل ترینه ګران وو...

د محترم طائر صېب دخپل استاد سره دې بې کچه مینې او محبت او خلوص یوځل بیا زما په زړهٔ کښې تېر یادونه او خاطرې را ژوندۍ کړې او د خپلو اکابرینو او مشائخو یو لوې فهرست مې مخې ته شو- ناڅاپه به دا اشعار رایاد شو

چې:

ملے خاک میں اہل شاں کیسے کیسے
مکیں ہوگئے لا مکاں کیسے کیسے
ہوئے نامور بے نشاں کیسے کیسے
زمیں کھا گئی آسماں کیسے کیسے

یو په کښې شك نشته چې تاریخ دے چې د ولسونو کړنې خوندي ساتي او واقعات پرې کوي... د ځینو اشخاصو کړینې داسې وي، چې نه یواځې تاریخ یې د خپل ویړ تندې افتخار ګڼي بلکه راتلونکي نسلونه ورباندې هم ویاړ کوي، کوم انسان چې د خپل ژوند مقصد پېژندلے وي نو داسې انسان دیو ویاړمنې تاریخ درلودنکی وي. د تاریخ په پاڼو کښې دیو ځلانده ستورې په شان ځلېږي او د ده یادونه او خاطرې د خلقو په زړونو باندې حکمراني کوي او د تل لپاره ژوندے وي لکه یو شاعر وایي:

چـــې پېــــدا شـــوې تـــا ژړل خلقـــو خنـــدل
داســـې مـــړ شـــه چـــې تـــهٔ خانـــدې خلـــق ژاړي

طائر صېب یو داسې موضوع اختیار کړې چې څومره لیکل پرې وشي نو اختتام نه لري، لکه شیخ سعدي وایي:

(c) ketabton.com: The Digital Library

نه حسنش غائتے دارد نه سعدی را سخن پایان
بمیرد تشنه مستسقی و دریا همچنان باقی

اویا دا چې:

ستا د حسن ګلان ډېر دي
جولۍ مې تنګه زه به کوم کوم ټولومه

راځم خپل مطلب ته چې د انسان ډېر قیمتي شیز په دنیا کښې وخت او عمر دے، چې د ماضي، حال او مستقبل په خانو تقسیم دے. داسې کردار او عمل کول چې دۀ لپاره باقیات صالحات او نورو لپاره اسوۀ حسنه وګرځي. خپل اوقات او عمر په ښو خاطرو او یادونو باندې مزین او قیمتي کړي، ځکه چې وخت او عمر د چا انتظار نه کوي لکه عبدالرحمن بابا فرمایي:

بیا یې وار په دنیا نۀ راځي رحمانه
په هر چا باندې چې تېر شي وار د عمر

هرڅه به دنیا کښې وي او مونږ به نه یو، خو زمونږ یادونه او خاطرې به وي.

ہزاروں منزلیں ہوں گیں ہزاروں کارواں ہوں گے
بہاریں ہم کو ڈھونڈیں نہ جانے ہم کہاں ہوں گے

په آخر کښې زه خپل ګران ورور محمد طاهر عابد طائر ته د زړۀ له کومې دعا کوم چې الله تعالی دې ورله په علم و عمل او عمر کښې برکت عطاء کړي. دې کتاب ته شرف قبولیت او په فن د علم کښې دې ورته الله تعالی مزید ترقي ورکړي.

این دعا از من و از جمله جهان
آمین باد

بنده ناچیز مولانا محمد عبیدالله ((فرید))
خطیب و امام مسجد آغه میرجاني شاه

(c) ketabton.com: The Digital Library

مننه

دګران کشر محمد طاهر عابد طائر صېب څخه مننه چې په دې مشېنرې دور کښې یې زما والد صېب پهٔ ښهٔ لفظونو وستائیل. په دې وخت کښې داسې خلق ډېر کم وي چې خپل استاد سره دومره مینه اوکړي، چې د استاد هر لفظ و حرکت په خپل ذهن کښې محفوظ کړي او د استاد د مرګ نه پس هغهٔ ټول واقعات خوندي کړي او یو کتابي شکل ورکړي. یقیناً دا ډېر ګران کار دے خو طائر صېب په خپل هنر او همت ترسره کړو او زما د والد صېب په اړه یې د کورهٔ بهر ژوند نهٔ هم مونږ ته آګاهي راکړه.

د والد صېب تلو نه پس زمونږ ژوند ډېر نیمګړے دے خو په دې نیمګړتیا کښې مونږ ته خپل مشرانو، تره ګانو او د میاصېب ملګرو ډېر ډاډ راکړے. د هغو ډېر احسان منديو. ورسره د هغهٔ مشرانو، د میاصېب ملګرو او زمونږ ملګرو

هم ډېره مننه چا چې په بیمارۍ کښې هم د میاصېب وخت په وخت پوښتنه کړې او د رشته دارۍ، رورولۍ، ملګرتیا او د شاګردۍ ترمینځ د مینې تار یې پریکرېدو ته نه دے پرېښے.

په آخره کښې طائر رور تهٔ ده دې کتاب په حقله مبارکي وایم او د ژوند په هر پړاؤ یې شاد او کامران غواړم.

پهٔ مینه ډاکټر میاراشد نثار
کلے موسٰی زۍ پېښور

(c) ketabton.com: The Digital Library

د میا صیب لنډه پېژندګلو

◈ نوم:	میاں نثارالدین
◈ د پلار نوم	میاں عبدالمجید
◈ زېږېدنه	۱۹۵۵ - ۷ - ۱۰
◈ وفات	۲۰۱۴ - ۱۰ - ۱۹
◈ د پیدائش کلے	محله گھڑی میا گان موسیٰ زے پېښور
◈ میټرك	پشاور نمبر ۲ سکول جی ټي روډ ۱۹۷۱ ء
◈ ایف اے	گورنمنټ کالج پېښور ۱۹۷۴ء
◈ بي اے	۱۹۷۸ء
◈ بي ایډ	۱۹۸۰ء
◈ ایم اے	انگلش ۱۹۸۴ء
◈ سی ایس ایس	په اول نمبر ۱۹۸۱ء
◈ دنوکرۍ پوسټ	په نمبر ۲ سکول کښې ۲۰۰۷ء
◈ هیډماسټر	په خپل کلي کښې جون ۲۰۱۴ء
◈ اولاد	میاں راشد نثار، میاں عاطف نثار، میاں عادل نثار، میاں کاشف نثار
◈ تخلیقي کار	مضمون نگاري، کالم نگاري د نهم او لسم دپاره نوټسونه

هغه چا رښتیا وائلي دي چې:

کیا بھروسہ ہے زندگانی کا
آدمی بلبلا ہے پانی کا

هر څومره چې زهٔ د یادونو نه تښتېدل غواړم، خو زما د زړهٔ او ذهن لمن نهٔ پرېږدي. دا څو خبرې ما د خپل ستر استاد اروانباد «میا نثارالدین صیب» په یاد کښې لیکلي، چې هغه زما دپاره ډېر یو غوره انسان وو. او د هغوی ماسره او زما د هغوی سره ډېر ښهٔ وخت تېر شوے وو.
خو افسوس مرګي مونږ خپلو کښې سره دې څو خوږو شېبو ته پرې نهٔ ښودو او سره یې جدا کړو. زما ډېر ارمانونه د میا صیب د وفات نه پس هغه ټول لکه د وچ ګل ورژېدل او زهٔ نیمګړے نیمه خوا پاتې شوم.
ګران میاصیب د خپل ژوند او د خپل چاپېرچل خاندان، یارانو، دوستانو او د خپل شاګردانو دپاره یو مثالي ژوند تېر کړے وهٔ. هغه د علم و عرفان یو روان سمندر وهٔ، چې هرچا به ترېنه خپله علمي تنده ماتوله. د میاصیب په طبعیت کښې بلا خوبیانې پرتې وې... عاجزي، انکساري، ظرافت، لطافت، فصاحت دومره په وضاحت سره ښکارېدل، چې یو

کم فهمه انسان به هم د هغوی مخ ته وکتل نو پرې پوهه به شو.

میاصیب د مډل سکول یو داسې استاذ وۀ، چې خپل ټول عمر یې د علم پر چار او د علم رڼا خورلو کې تېره کړے وۀ، امید دے چې دې سره به د ډېرو کورونو نه د جهالت تېرې لرې شوې وي. میاصیب هر څوکه د سکول استاذ وۀ، خو هغوی به خپلو شاګردانو سره د پلار، رور، ملګرې په شان وخت تېرولو... ښۀ مزیدار برابر قد د عاجزۍ لباس یې په غاړه، عینکې یې په سترګو په شرعه برابره ګیره، چې په کښې تور لږ او سپین زیات وو. پاکه لهجه د مخ نه یې صداقت ځلېدۀ، طبعیت یې د خندا طرف نه لږ شان سنجیدګۍ ته زیات مائل وۀ، هر شاګرد ته به یې د زوی په نظر کتل.

د میاصیب د مرګ خبر اورېدو سره زما د پښو نه زمکه اوتښتېده، وارخطا شوم په خپل غوږونو مې باور نه راتلو، سمدستي مې خپلو ملګرو سره د فون په ذریعه رابطه اوکړه ټولو ملګرو باوري کړم او ډېر زیات خفه شوم... او بله د غم خبره دا وه، چې زۀ خبرېدم خبرېدم نو د میاصیب دوفات تقریباً اته، نهه ورځې تېرې شوې وې. په دې لړکښې زمونږخوږ ملګرے «مفتون غرق وپرق صیب» د ژوند ابتداء

او انتها په خپل دوو شعرونو راغونډوي چې وایي:

د خدائے حکم وو له خاورې را پیدا شوم
لکه ګل نیمګړی ژوند ته په خنده شوم

خوتر پایه مې دژوند سپرلے مل نه شو
ارمانجن ترېنه په نیمه لار جدا شوم

د میا صیب وفات نه تقریباً درې څلورمیاشتې مخکښې زۀ، احمد ،اجمل، عبدالهادي اوعمرخالد د څه کاردپاره خپل زوړ سکول نمبر ۲ ته تلي وو،نو مونږ د سکول نه باهر د سکول دروازې سره ولاړ وو، چې ناڅاپه میاصیب په خپل موټرسائیکل زمونږ مخې ته ودرېدو مونږ ورسره مصافحه وکړه او د خپلو خبرو مطابق مو ترې تپوس وکړو، چې تاسو چرته روان یاست اودا تاسو ولې دومره کمزورې شوي یاست؟ نو میاصیب په ځواب کې وویل چې:

« ماخو ډېره سنګینه بیماري تېره کړه په سر کښې مې رسولۍ شوې وه د هغې اپرېشن مې وکړو او ډېګري کارډن ته دمعاینې لپاره روان یم» مونږ پرې دزړۀ دتله خپل غم څرګند کړو........

نوچونکه ما سره او عمر خالد سره یې لږ طبعیت لګېدلی وو نو په تللو تللو کښې یې راته وویل چې:

(c) ketabton.com: The Digital Library

«اوس مَېسج هم نه کوې کله کله خو مَېسج کوه»

دا خبره اوس هم زما په غوږونو کښې کړنګېږي. دا ملاقات زمونږ د میاصېب سره آخري ملاقات وو او داسې سپېرۀ ملاقات وو چې بیا یې مونږ په جنازه کښې هم شرکت ونۀکړو.

په دې باره کښې عثمان علی عثمان ډېر ښۀ وایي چې:

د ویر آواز به د هر چم هرې قلاه نه نۀ تلے
کاش چې دا بعضې بعضې خلك د دنیا نه نه تلے

د میاصېب دې غم زۀ داسې بې ځایه کړم چې تر اوسه خپل ځای ته نه یم راغلے..... او دمیا صېب دا یوه خبره ما ډېر بې سُره کړي چې: « کله کله خو مَېسج کوه»

شاید چې میاصېب زما نه ګیله لرله.... او خفه رانه لاړو......

بچھڑا کچھ اس ادا سے کہ رت ہی بدل گئ
اک شخص سارے' شہر کو ویران کرگیا

د میاصېب مرګ زمونږ د زړۀ کورونه وران کړل. بیا د میا صېب د تعزیت دعا دپاره نهمه، لسمه ورځ پس د جمعې ورځ وه مازیګر وخت کښې د میاصېب (موسی زئی) کلي ته کور ته ورغلو... نوما ځان سره د میاصېب هغه ((فارسي لغت)) هم یوړو کوم چې ماله میا صېب په لسم جماعت کال ۲۰۱۱ -

۲۰۱۲ کښې راکړے وو...

دا هغه لغت وۀ چې د کوم دپاره ما میاصېب ته یوه ورځ وویل چې:

((سر دا لغت زما ډېر خوښ شوے دے دا ماته راکړئ زۀ به تاسو له بله واخلم))

نو میا صېب د ځان سره لږ اومسېدو او په ځواب کښې راته وویل چې:

«دا فی الحال ځان سره کېږده چې مادرنه کله وغوښتل نو بیا یې راکړه»

د تعزیت دعا په وخت کښې ماسره عارف الله، اجمل او عمرخالد تلي وو.... زمونږ ملاقات د میا صېب زوی ((میاعادل نثارصېب)) سره وشو... ما ((عادل نثار صېب)) ته دمیاصېب هغه ((فارسي لغت)) پېش کړو نو هغوی راته ووئیل چې:

((دا تاسو له میا صېب در کړے دے، نو دا تاسو ځان سره د میا صېب د یوې نښې په توګه کېږدئ))

د ((عادل نثارصېب)) سره مونږ د میا صېب په ژوند ډېرې خبرې اوکړې، نو میا عادل نثار صېب مونږ ته د خپل پلار یو څو خاطرې هم بیان کړې چې:

((میاصېب یو ځل غریب رکشې والا ته په فارم باندې خپل

دستخط کړے وۀ، نو وايي چې زۀ يوه ورځ د کور نه باهر
ولاړ وم... يو بابا راغے او ماته يې اووئيل، چې ته د استاد
زوی يې؟ ما جواب ورکړو، هو! ((زۀ د استاد زوے يم))
نو په تلوار سره يې راته ووئيل چې:
((دې استاد زما نه د يو دستخط په عوض کښې دوه زره
روپۍ اخستې دي))
ما ترې تپوس اوکړو چې:
((زما والد صېب درنه پخپله پيسې اخيستې؟))
ويې وئيل: ((نه زۀ يو رکشې والا راوستم او هغه ووئيل چې:
استاد ديو دستخط دوه زره روپۍ اخلي او ما ورله ورکړې))
ماښام شو ما خپل والد صېب ته دا خبره اوکړه وايي چې:
((زۀ ورسره په موټر سائيکل سور شوم او د شپې په وخت
کښې مونږ دواړه د رکشې والا کور ته لاړو، خو رکشې والا
مونږ ته د خپل کور دروازه خلاصه نۀ کړه....!!!))
بيا يې يوبله خوندوره خاطره مونږ سره شريکه کړه چې:
((مياصېب په خپل کلي کښې هيډماسټر شوے وۀ، نو د
حکومت له اړخه ورته د اضافي کار حواله شوے وۀ، چې
تاته به په ورځ کښې پنځه زره (۵۰۰۰) روپۍ ملاوېږي، ته
صرف د کلي په سکولونو ګرځه بلکې يو قسم به نګراني هم
کوې.

نو مياصېب درې ورځې دا خپل فرض ترسره کړل، خو ضمير
يې پرې مطمئين نۀ وۀ... نو د درې ورځو هغه تنخواه يې
ورته واپس کړه او د هغه کار نه يې لاس واخيست. د دې
وجهه دا وه، چې مياصېب دا نه غوښتل چې زما د لاس او
ژبې نه چاته ضرر ورسي او خدائے پاك ته مې غاړه بنده
شي......
بيا د دې خبرې نه پرته ميا عادل نثار صېب مزيد د مياصېب
په ژوند رڼا واچوله، چې مياصېب څنګه په ظاهر کښې يو
غيرت مند او ښه شريف النفس انسان وۀ. هم دغه رنګ هغه
په باطن کښې هم مخلص انسان وۀ، ځکه چې دا مونږ
مشاهده کړې ده، چې ځينې خلك رياکار وي او په ظاهر
کښې ډېر ښه وي، خو په باطن کې يې په زړۀ کښې نور څۀ
پراتۀ وي. داسې خلك شاتو کښې زهر خلقو ته ورکوي. د
رياکارۍ په باره کښې صوفي عبدالرحمن بابا هم وايي چې:

د ريا خرقه يې خدائے مه کړه په غاړه
رحمان کوږ دستار تړلے قلندر دے

مياصېب د دې شعر يو عَملي نمونه وه. ((ميا عادل نثار
صېب)) ووئيل چې:
((د مياصېب په سنګينه بيمارۍ کښې ډاکټرانو په هغه
باندې موبائيل بند کړ، نو موبائيل به زياتره وخت له ماسره

(c) ketabton.com: The Digital Library

وۀ، نو هره ورځ به ځلور پنځوو نه زیات رېنګونه راتلل، چا
به وئیل چې:
((سر جي ماته په فارم باندې دستخط اوکړه، چا به وئیل چې
دې هلك ته په پي، ټي، سي اسائمنټ کښې ښې نمبرې
ورکړه، چا به وئیل چې: ((ماله فلاني ځای کښې داخله وکړه))
په بیمارۍ کښې هم میاصېب د خلقو د بېګار نه خلاص نه وۀ
ځکه چې هغه یو صادق انسان وۀ.
په دې دوران کښې ((میاعادل نثار صېب)) د خپل والد د
بیمارۍ په وخت کښې د هسپتال یوه عجیبه خاطره مونږ ته
بیان کړه، چې سره مونږ هم یو څو خبرې سره اوکړې د خپلو
زړونو هغه بوج مو پرې لرې کړو.
هغوی ووئیل چې:
((هسپتال کښې زۀ د کمرې نه باهر راووتم، نو میاصېب راته
تلوتلو کښې ووئیل، چې اخبار ورسره راوړه، نو ما باهر
نرسې ته ووئیل، چې زما والد صېب ته اخبار یوسه... هغې
ورته د اردو اخبار وړے وۀ... نو میاصېب ترې انکاري
شوے وۀ... نو هغې نرسې زما ورور ته اووئیل، چې ستاسو
والد صېب اخبار غوښتو چې اخبار مې ورله یوړو، نو بیا
یې واپس راکړو))
نو زما ورور ورته ووئیل چې:

((هغه د اردو اخبار نه ګوري د انګلیش اخبار ګوري))
هغې نرسې په ډېره حیرانۍ ورته ووئیل چې:
((دا خو داسې اَن ایجوکېټډ ښکاري))
د میاصېب په طبیعت کښې انکساري دومره په غور ځنګ
وه چې خپل ځان یې په هر ځای کښې نه ښودلو.....
پاتې شوه د میاصېب د قابلیت خبره، نو میاصېب په
انګلیش او اردو کښې ډېر مهارت درلود. په انګلش کښې
خو دومره قابل وۀ، چې زمونږ د سکول پرنسپل ((مولانا پیر
شبیر احمد صېب)) به ورته د انګلش نیکۀ وائیلو او دا
حقیقت هم دے، چې واقعي د انګلش نیکۀ وۀ.... میاصېب
به د انګلش اخبارونه ډېر کتل او د میا عادل نثار صېب وینا
مطابق چې:
((د میاصېب نه چا تپوس وکړو، چې دا دومره په انګلش
کښې مهارت او دا نوي نوي لفظونه د انګلش تاسو کوم
ځای نه پیدا کړو؟...)) نو میاصېب به په ځواب کښې ووئیل
چې:
((دا هر څه ما د انګلش اخبار نه زده کړي)) او میاصېب عادل
نثار ووئیل چې:
میاصېب ځلوېښت کاله د انګلیش اخبار لوستے دے او
مونږ ته به یې هم وائیل چې:

(c) ketabton.com: The Digital Library

«انګلش اخبار ګورئ»

دې سره يې يو علمي خاطره بيان کړه چې:

«مياصېب په کال ۱۹۸۱ء کښې د سي، ايس، ايس پرچه په ۷۵، ۷۶ نمبرو په اول نمبر پاس کړه، چې دې سره هغه وخت په پېښور کښې مياصېب اول نمبر راغلے وۀ.

وايي چې:

«کله چې مياصېب د انټريو دپاره لاړ، نو هلته ترې امتحان والا ټول تپوسونه په اسلامي حدود کښې اوکړۀ، ځکه چې په هغې کښې يو کس د جماعتي اسلامي پارټۍ غړے وۀ.

نو ميا عادل نثار صېب ووئيل چې:

«په هغه کښې مياصېب په انټريو کښې جواب ورکولو نه قاصر شو... د هغې نه پس بيا مياصېب د تبليغ لمن کلکه اونيوله او د قرآن ترجمه يې هم وکړه.»

ميا عادل نثار صېب د ميا صېب د تعليم پۀ اړه دا وئېل چې يوځل ميا صېب ګورنمنټ کالج لاهور ته د «بي- ايډ» داخلې لپاره تلے وۀ نو ظاهره ده ځان سره ئې خپل ټول اصلي اسناد وړي وو او پۀ يو بټوه کښې ئې محفوظ کړي وو. د راتلو په وخت کښې ريل ګاډي کښې ناست وۀ، نو هغه بټوه ترې چا پټه کړه چې په هغې کښې د هغۀ ټول تعليمي اصلي اسناد

سره د شناختي کارډ او پيسې هم تلې وې، چې دې سره مياصېب ته ډېر تکليف ورسېدو. وايي چې بيا ميا صيب د دې واقعې نه پس ډېر شکسته دل شو او دې واقعې پېښېدلو او رايادولو سره به ئې په ذهن بوج وۀ... نو وايي چې بيا ورله د کور له اړخه ډېر ډاډ او دلاسا ملاؤ شوه... نو مياصېب د دې جوګه شو چې خپل تعليم يې سرته روسولو... په رښتيا هم چې د داسې واقعې پېښېدلو سره د انسان زړۀ ماتېږي خو مياصېب ډېر حوصله مند انسان وۀ او خپل مرام ته يې ځان رسولو. بيا ئې يوبله واقعه راته ذکر کړه، چې په «پي سي» هوټل کښې به د اين، جي، او له اړخه د خېبرپښتونخواه د استاذانو ته ټرينګ ورکول پۀ هغې کښې به مياصېب ته ۳۰۰۰ روپۍ ورځ ملاوېده... خو بې مقصده وۀ مطلب دا چې د تعليم په معيار پوره نه وۀ نو درې ورځې لاړے بيايې په يو ماښام عادل نثارصېب وئېل چې ماته يې ددې خبرې ذکر اوکړو او دغم اظهار ئې پرې را څرګند کړو او راته ئې ووئېل چې:

«دا پيسې خو زما دپاره حرامې دي حلالې نه!»

بيا هغه ځائے ته ورنغے--- دې سره بيا ئې ډېر واقعات مونږ ته بيان کړو چې د مياصېب ډېر شاګردان دي نن سبا په ډېرو غټوغټو سرکاري عهدې نوکريانې کوي. بيا يې ووئېل چې

(c) ketabton.com: The Digital Library

په میا صېب کښې یو داسې عادت وۀ چې پۀ مړې ژوندې کښې به که څوك ډېر هم لرې وو نو ځان به یې ورسولو خپله حاضرې به یې کوله د خپل ژوند سره تړلې رسم رواج ته به یې ځان حاضر وۀ. د میاصېب جنازه کښې خو چونکه د بده مرغه زۀ نۀ وم بلکې نصیب مې په کښې نه وو، نو وایې چې د کلې خلق ټول حیران وو داسې درنه اوغټه جنازه په اول ځل زمونږ په کلې کښې وشوه. د هر مکتب فکر خاوند په کښې موجود وۀ. دا وجه هم دا وه چې د میاصېب تعلقات ډېر وو هرچا سره به یې مړے ژوندے کولو، نو ځکه یې جنازه هم درنه وه. میاصېب به په خپل کلې او د کلې نه بهر غریب خلقو سره مدد کولو ډېر زړۀ سواندے انسان وۀ میا عادل نثار صېب وئېل چې میاصېب به کله خپله تنخواه واخسته نو پټ په پټه به یې پۀ هغې کښې غریبانانو له خپله حصه کوله او مونږ به پرې پوه هم نۀ شو او میاصېب به زیات مدد د هغو خلقو هغه هلکانو سره کولو کوم خلقو چې به د تعلیم سره شوق وۀ خو د تعلیم د خرچو او اخراجاتو توان به یې نۀ لرلو. داسې خلقو نه به یې تعلیمي کاغذونه او اسناد، تصویرونه واخستل او پخپله به یې ورله په بورډ کښې داخله وکړه. میاعادل نثار صېب وئېل چې زمونږ پۀ کلې کښې یو سکول وۀ نو د هغې پرنسپل ته به یې وئېل چې د

غریب ماشومانو نه به نیم فیس اخلې، چې دوی خپل تعلیم جاري اوساتي او په را روان وخت کښې د تعلیم رڼا سره مخ شي د جهالت سره نه.

میا عادل نثار صېب وئېل چې زمونږ د والد محترم میاصېب دا ارمان وۀ چې مونږ دې نوکرې وکړو خو (۱۷ ګریډ) والا ... او دا به یې راته هم وئېل چې اخوا دیخوا نوکرې به نه کوئ ۱۷ ګریډ افسر به جوړیږئ ګنې زۀ به یې درله ګټم تاسو پۀ کور کښېنئ، خورئ او څښئ. بیا یې ووئیل چې ځنې خلق د پلار نه شرمیږي او څه تپوس وغیره ترې نۀ شی کولے خو مونږ د میاصېب سره په ګپ کښې آزاد وو مونږ ته یې بلکل یره نه وه ښودلې--- مونږ سره بلکل د ملګري پۀ شان وۀ، ځکه به ترې مونږ هررنګ سوال کاوه هغه د تعلیم په اړه وۀ که دیو لفظ تپوس کول او که د مذهب په اړه مونږ ته به یې جواب راکول. د میاصېب مثال زمونږ دپاره لکه د ((انټرنېټ د ګوګل)) په شان وۀ. او دومره مونږ سره آزاد وۀ چې کله به ورته د موبائیل په مېسج کښې د خندا لطیفه وغیره راغله نوماته به یې راولیږله... وایې چې په کور کښې ډېر خوش اخلاقه وۀ... بلکې میاصېب بهر هم ډېر خوش اخلاقه وو. په خاندان کښې ټولو ته ګران وۀ. ځکه چې میاصېب د وړو سره وړوکے او د غټو سره غټ وۀ کله چې به

(c) ketabton.com: The Digital Library

ورته د سحر وخت ملاؤ شو نو خپلو خپلوانو کره به تلو او د هغوی د حال احوال تپوس به یې کولو. میاعادل نثار صیب وئیل چې سحر به یې په کور کښې قهوه پخه کړه او بهر به یې اویسته د کلي یو څو مشرانو سره به کښېناستو او ګپ به یې ورسره لګولو او قهوه به یې پرې څښله او بل دا چې میاصېب کښې یو دا کار وۀ چې ځان سره به یې په جیب کښې په یو بټوه کښې تورې چائے، چینې او وچ پےِ (شوده) ګرځول، چې چرته به یې شپه راغله نو هغه کور والا ته به یې ویل چې ماله چینك او پیالۍ راوړه ځان له به یې تور چائے تیارې کړې ځکه چې میاصېب د تور چائے ډېر شوق لرلو. ډېر عجیب انسان وۀ چاته به یې د چائے پخولو تکلیف هم نۀ ورکولو. میا عادل نثار صېب وئیل چې میاصېب به د شپې درې بجې راویښ شو ځان له به یې چائے جوړه کړه او په کرسۍ به کېښناستو د بیټرۍ په رڼا به یې اخبار کتل... د کوټې بلب به یې هم نه بلولو. داسې نه چې په کوټه کښې موجوده خلق د خوب نه وران نه شي تر د سحر د سکول وخت پورې به میاصېب چائے څښلې او اخبار به یې کتلو. میاعادل نثار صېب د ځان باره کښې ویل چې زۀ او زما نور ورونه به د سحر مونځ ته نۀ پاسېدو د ورځې به مو نور مونځونه کول خو د سحر مونځ به راته ګران وۀ. نو میاصېب به راته ویل

چې مونځ کوئ د مونځ نه خلاصے نشته دا فرض دے او فرض به ضرور ادا کوئ.

ویل یې چې د میاصېب ډېر ارمان وۀ چې مونږ ټول رونه سی،اېس، اېس وکړو او زۀ درسره پۀ هغې کښې مدد اوکړم میاعادل نثار صېب ویل چې زمونږ پۀ کلي کښې ډېر مالداره خانان شته او د میاصېب د هغوی سره ډېر ښه تعلقات وو، نو چې په کلي کښې به د کوم غریب د زوې وادۀ وو نو هغوی به میاصېب ته ویل چې مونږ سره دې خان له لاړ شه چې مونږ سره مرسته وکړي ... بیا به میاصېب هغه خان له لاړو د میاصېب دمخه به یې ورسره مدد کولو. میاصېب په خپل کلي کښې ډېر مشهور وو او دا اندازه مونږ ته هله اولګېده چې کله مونږ د میاصېب د تعزیت دعا دپاره د هغوی کلي ته ورغلو، چې د چانه به مو تپوس وکړو نو هغې به راته لاره سمه کړه... میاعادل نثارصېب وئیل چې د کلي خلقو مشوره کړې وه چې په کلي کښې به په یو چوك دمیاصېب نوم ږدو او د کلي د هائی سکول پرنسپل هم وئیل چې زۀ د میاصېب پۀ نوم یو کتب خانه (لائبریري) جوړوم او د ګورنمنټ سره پرې خبره کوم... میاعادل نثارصېب ویل چې یوځل ورته دکلي خلقو وئیل چې میاصېب تاسو الېکشن ته اودرېږئ نو میاصېب ورته ووئیل چې:

(c) ketabton.com: The Digital Library

«زما یقین دے زر به یې اوګټم خو چې دا کوم عزت مې دے نو دا به ختم شي»

الېکشن ته یې غاړه کښې نۀ ښوده... بیا یې وئیل چې میاصېب کله ډېر بیمار شو نو د پایو والا کرسۍ (ویل چیئر) باندې به مونږ ګرځولو... نو یوه ورځ ورله ما (نایي) راوستو چې وېښتۀ ورله سم کړي نایي وئیل چې د کور نه یې را بهر کړئ... ما د کوره را بهر کړو نو سم ډېر خلق ورته راغونډ شو او تپوس به یې ترې کولو، چې میاصېب څنګه یې؟

نو وایي چې بیا ډېر ساعت پس راته میاصېب ویل: «زۀ چې کور ته ځو زۀ خو نور تنګ شوم چې ښۀ یم او ښۀ یم».

بیا یې د میاصېب د طنز و مزاح یوه قصه وکړه، چې زمونږ پۀ کلي کښې به یو سړي غلا کوله--- نو ما میاصېب ته وئېل چې: «ابو دا فلانے سړے د فلاني خان د پټې نه د غنمو ګېډې پټوي» نو میاصېب راته پۀ خندا کښې وئیل چې: «دا د دې غل لپاره حلال دے» نو ما وئیل چې څنګه حلال دے؟... وایي ځکه حلال دي زما پۀ نزد چې دا خانان د خدائے فرض کړے زکوة نۀ ورکوي نو ځکه پۀ داسې خلقو الله پاك هم داسې غلۀ وغیره مسلط کړي. میا عادل نثار وئیل چې میاصېب به د پیسو پروا نۀ لرله... مطلب دا چې چا به ورته وئیل چې میاصېب فلاني ځائے ته ځو نو د وخت او حالات د

مناسبت سره به ورسره ملګرے شو. دا پام لرنه به یې نۀ کوله چې ما سره پۀ جېب کښې پیسې شته یا نشته... بادشاه سړے وۀ الله تعالی ورله موړ خوی ورکړے وۀ.

وئیل یې چې یوځل میاصېب زما مشر ورو میاعاطف نثار صېب پۀ پښتو کښې مېسج وکړو نو ورته پۀ غصه شو چې:

«تۀ ماته انګلش پۀ پښتو کښې لیکې؟»

نو لۀ دې وجه به ما بیا میاصېب ته مېسج پۀ یره یره کول چې داسې نه ګرائمر (قاعدې) غلطي ونه شي....

د میاصېب پۀ حلقه د میا صېب د ټولو نه کشر زوی میا کاشف نثار صېب پۀ مونږ د میاصېب یو ارمان را څرګند کړو چې.... د میاصېب ډېر ارمان وۀ، چې زۀ کله سبك دوش (ریټائرډ) شم، نو په کلي کښې به خپل سکول اوباسم او په ښۀ معیاري ټوګه به پۀ کښې د تعلیم خورونه کوم...

میاعادل نثار صېب وئیل چې کله پۀ اول ځل مونږ میا صېب پۀ هسپتال کښې داخل کړو او اپرېشن موورله کولو نو دمیا صېب پۀ جیب کښې ما لاس دننه کړو نو ماته پۀ ګوتو کښې څلور، پنځه د داخلو فارمونه راغلل... چونکه پۀ میا صېب تکلیف وۀ نو هرڅۀ ترې هېر شوي وو... نو ما ورته ووئیل چې:

"ابو دا فارمونه د چا دي؟ او دې سره څۀ اوکړم؟"

(c) ketabton.com: The Digital Library

نو ماته یې ووئیل، چې پۀ دې داخلو فارمونو کښې ماته ځینې کسانو پیسې راکړې او ځینې کسانو ته پاتې دې تۀ ورشه دا ټول فارمونه جمع کړه او پیسې په کښې د خپله جیبه واچوه... نو وایې زۀ بیا لاړم او هغه فارمونه ما پۀ خپلو پیسو جمع کړۀ... نو د دې نه دا خبره را پۀ ډاګه کیږي چې میا صېب به خلقو ځومره بېګار کولو او بیا پۀ داسې دور کښې دې کارونو لپاره ځان اوزګارول ډېر مشکل کار دے.

ما به اکثر په سکول کښې د میاصېب نه د اردو الفاظو تپوسونه کول، نو یوه ورځ مې ترې ((لولاك)) لفظ تپوس وکړو، نوماته یې ووئیل چې:

((دا لفظ په قرآن کښې شته؟))

ما ورته په جواب کښې ووئیل ((نه!!))

نو د میاصېب دا طریقه راته اوس هم یاده ده، چې لفظ یې بېل بېل کړو لکه داسې:

لو............ اگر

لا............. نہیں

ک .... تم ہوتے

د میاصېب د خولې الفاظ چې:

((اگرتم نہ ہوتے))

بیا ډېرې ورځې تېرې شوې.... بیا مې ترې یو ځل بیا دیو

لفظ تپوس وکړو....

هغه وخت میا صېب مونږ سره په لسم کلاس کښې د انګلش پیرډ درلود.... لفظ وۀ ((خوگر)) نو میاصېب ماته دې لفظ باره کښې د مرزا غالب دا مشهور شعر ووئیلو:

رنج سے خوگر ہوا انساں تو مٹ جاتاہے رنج
مشکلیں مجھ پر پڑی اتنی کہ اساں ہو گئیں

چونکه زما د ادب سره ډېره مینه وه، نو ماته به په شاعرۍ کښې د سخت الفاظو ډېر تکلیف وۀ، نو بل ځل مې د میاصېب نه د علامه اقبال ((شکوه جواب، شکوه)) کښې یو لفظ راته ډېر مشکل او سخت ښکارېدۀ، نو تپوس مې ترې اوکړو.....

((خاکم بدهن)) لفظ وۀ، میاصېب بیا دا لفظ داسې بېل بېل کړو.

خاک............... خاوره

م .... ځان ته اشاره ده ((زۀ))

بدہن .... په خولۀ کښې

د میاصېب د خولې الفاظ چې:

((زما په خولۀ کښې خاوره))

بیا رو رو میاصېب په ما باندې شکي شو، چې دا الفاظ خو

(c) ketabton.com: The Digital Library

صرف هم په داسې شاعرۍ کښې وي..........

اکثر به ما ځان سره سکول ته د علامه اقبال کتابونه وړل، نو یوه ورځ زۀ د کتاب په سوچ کښې وم، چې اچانك رابانديې میاصېب راغے او په موقع یې راسره د شاعرۍ کتابونه اوکتل، ځان سره یې د کلاس نه باهر اویستم... د یخنۍ موسم وۀ، زۀ او میاصېب نمر ته کېناستو... نو میاصېب رانه ډېر ښۀ ښۀ تپوسونه شروع کړل... میاصېب زما نفسیات معلوم کړل، نو راته یې ووئیل چې:

((زۀ هر څوك ځان ته نۀ را نزدې کوم، ځکه چې خلق هر رنګ سوچ کوي او چې کله داسې څوك اوګورم، چې هغه کښې خپله د زده کړې صلاحیت وي، نو هغه سره خواري کوم))

میاصېب هغه وخت کښې ماته دا مشوره راکړه، چې ((فرسټ ائیر)) کښې ته آرټس واخله ستا دپاره به ډېر سودمند اوخېژي خپل قابلیت به برقرار اوساتې.

دې سره ماته اروابښاد ((محمد اقبال صېب)) او ((حبیب الرحمن صېب)) هم ووئیل چې آرټس واخله.

د ۲۰۱۲ء واقعه ده، چې ما د عبدالرحمن بابا لائبرېرۍ کښې ممبر شپ کولو، نو هغۀ راله فارم راکړو، چې دې باندې د خپل استاد نه دستخط راوړه، ما میاصېب ته کال اوکړو چې سر تاسو چرته یاست هغه اووئیل چې:

((زه خو سکول کښې یم خیر شه؟!!))

ما ورته اووئیل چې زۀ سکول ته درځم او ماته په فارم دستخط اوکړه، نو میا صېب جواب راکړو چې:

((ته ماله د خپل کور پته راکړه زۀ به ستاسو کور ته درشم ته تکلیف مه کوه.))

ما د خپل کور پته ورکړه میاصېب په موټر سائیکل راغے د ګرمۍ موسم وۀ.... بېټهك کښې را سره کېناستو ما شربت راوړو میاصېب ښۀ په شوق او څه ما په زوره پرې درې څلور ګیلاسه اوڅښل او ډېرې خبرې مو د ادب او د دین په حواله اوکړې. د دین په باره کښې مونږ خپلې خبرې لږې زیادې کړې، نو میاصېب ماته دا شعر ووئیل چې:

مذہبی بحث میں نے کی ہی نہیں
فالتو عقل مجھ میں تھی ہی نہیں

میاصېب ماته په فارم دستخط اوکړو، نو زما سوچ وۀ چې مهر دپاره به زۀ سکول ته ځم. زما دا سوچ ختم نه وۀ، چې میاصېب د خپل جېب نه مُهر را ووېست ما ډېر اوخندل او میاصېب هم....الله پاك میاصېب له ډېر ښۀ اخلاق ورکړي وو.

جون ۲۰۱۴ء کښې میاصېب په خپل کلي موسٰی زي کښې د پرائمري سکول هیډماسټر شو. هغه وخت زۀ په فرسټ ائیر

(c) ketabton.com: The Digital Library

کښې وم، نو چې کله زه خبر شوم نو بلا تکليف ما مياصېب ته په مېسج کښې د هېډ ماسټرۍ مبارکي ورکړه. مياصېب ډېر خوشحاله شو او په جواب کښې راته ووئيل چې:

«کله چې ستا امتحان ختم شي،نو خپلو ملګرو سره بيا زما کلي ته «موسٰی زي» ته راشئ»، خو افسوس چې بيا زهٔ ورتګ ته چمتو نه شوم... مياصېب ډېر ايمانداره او متقي انسان وهٔ.

يوځل ترې ما پُښتنه اوکړه چې سر تا سو ولې بورډ ته د پرچو چيك کولو دپاره نه ځئ...؟!!

نو مياصېب ډېر په مشفق انداز کښې راته اووئيل چې:

«ماته بورډ افسران وايي چې راشه ښې پيسې هم راته ملاوېږي خو زهٔ يرېږم چرته مې د لاسه زياتے اونه شي، نو بيا يې راته يو د اسلاميات استاد په ګوته کړو چې:

دا فلانے استاذ د اسلاميات استاد دے او دهٔ هم په بورډ کښې د انګلش پرچې چيك کړي... آيا دا ظلم نه دے؟!!!»

ما ورته په افسوس ناکه لهجه کښې ووئيل چې:

«بېشکه دا ظلم دے.»

يوځل زهٔ د مياصېب سره په کلاس کښې د ادب په خبرو کښې دومره دننه لاړم، چې ماته يې د غالب يو شعر د هغه وخت د خبرو مناسب ووئيل چې دا شعر غالب د څهٔ دپاره

ويلے دے اوس هغه واقعه رانه هېره ده خو هغه شعر راته ياد دے چې:

عاشق ہوئے ہیں آپ بھی اک اور شخص پر
آخر ستم کی کچھ تو مکافات چاہیئے

مياصېب به د موقعې په مناسبت سره ډېر د کار شعر ويل... لکه يو ځل د ملك الموت باره کښې خبره راغله، نو مياصېب د غالب يو شعر ووئيل او ورسره يې دمخه واقعه هم ذکر کړه، چې غالب دا شعر څهٔ دپاره ويلے وهٔ:

تم کون سے تھے ایسے کھرے داد و ستد کے!
کرتا ملک الموت تقاضا کوئی دن اور

يوه ورځ زهٔ او اجمل سکول ته څهٔ کار پسې لاړو، نو بيا مو مياصېب سره ملاقات وشو. زهٔ او مياصېب به چې کله هم يوځاى شو، نو مونږ به په ادب خبرې کولې، نو ما ترې بې تکلفه تپوس اوکړو چې:

«سر تاسو د غالب شعرونه ډېر زيات وائے دا څهٔ وجه ده؟» نو مياصېب اوخندل او راته يې ووئيل چې:

«افسوس دې وخت کښې غالب نهٔ دے ژوندے ګني زهٔ به ټهيك ورغلے وم او بېعت به مې ورسره کړے وے. هغه زما

(c) ketabton.com: The Digital Library

پیر دے زما ور سره ډېره مینه ده.»

او دا حقیقت هم دے، چې هغه وخت زۀ د غالب په شاعرۍ بلکل نه پوهېدم، بیا چې لږ مخکښې کلاسونو ته لاړم او شاعرانو، استادانو سره مې ناسته پاسته قایمه کړه، نو لږلږ پرې پوه شوم... د غالب باره کښې زمونږ ګران استاد «سیف الله خان دورانۍ صېب» به کله کله په خندا کښې وائیل یې:

«(غالب بڑا شرارتی شاعر تھااور بہت ذہین بھی تھا)»

د دې نه بیا دوه درې میاشتې پس میاصېب یو ځل ماته کال کړے وۀ خو زۀ په کالج کښې پیرډ کښې وم، نو پوهه شوے پرې نه وم. د معمول مطابق ما وروسته اوکتل ډېر خفه هم شوم ما بیا خپله میاصېب ته رېنګ اوکړو چې:

«سر بښنه غواړم زۀ په کلاس کښې وم ستاسو په رېنګ پوهه شوے نه وم... خیر خو وو چې تاسو کال کړے وو؟»

میاصېب راته ډېر په مشفق انداز کښې ووئیل چې:

«هو! بچیه خیر وۀ... مادرنه د غالب دیو شعر تپوس کولو... خو تا کال اوچت نه کړو نو زۀ لائبریرۍ ته لاړم... هلته مې اوکتو...!!!»

زه کله کله دا واقعه او منظر را یادوم، نو ډېر زیات حیران شم، چې میاصېب څومره د خوبیانو ډك وۀ، چې هغه زما غوندې کم فهم شاګرد نه هم د غالب د شعر تپوس کولو...»

ما به اکثر غزل لیکل خو د شعر په عروض بلکل نه ووم پوه، چې په شعر کښې چپې، سیلابونه، بحر وزن خیال ساتل ډېر مهم دي. زۀ دومره پوه وم، چې په شعر کښې قافیه او ردیف ډېر لازم دے... نو یو ورځ مې داسې د مازیګر وخت کښې میا صېب ته خپل بې اصلاح غزل په مسېچ کښې ور ولېږه، نو د ماښام مونځ نه پس ماته میاصېب یو مسېچ اوکړو چې:

«دا تا چې کوم غزل د پښتو ماته رالېږلے دے دا بې اصلاح دے او زۀ درته د دې اصلاح کوم»

لږ ساعت وروسته میاصېب ماته هغه غزل بیا راولېږلو او اصلاح یې ورله کړې وه.... تر دېر وخته پورې ما به غزل، شعر لیکل بیا چې ما په بي- ایس کښې داخله واخستله، نو د کالج په اوله ورځ زما ملاقات د پښتو ډېر ښۀ شاعر «پروفیسر سید شاه سعود صېب» سره اوشو. هغوی ته مې خپل غزل وړاندې کړو، نو هغوی راله اصلاح اوکړه او د شعر په لیکلو هم پوه یې کړم.

دا شعر ما د میاصېب نه په اول ځل اورېدلے دے، چې تشریح یې هم ورسره کړې ده:

مگس کو باغ میں جانے نہ دیجیو!
کہ ناحق خون پروانے کا ہوگا

د میاصېب نه مونږ تر ډېر حده پورې ډېر څۀ زده کړي که هغه

(c) ketabton.com: The Digital Library

د ژوند په حواله، د اسلام په حواله، د پښتو، انګلش او که د اردو په حواله کښې میا صېب ډېر مخکښې وۀ، خو په انګلش کښې زمونږ خپله دلچسپي نۀ وه...

په اول ځل زمونږ په نهم کلاس کښې میاصېب سره د انګلش پیرډ راغلے وۀ، نو میاصېب به مونږ ته زیات زور په (Active) او (Passive) باندې راکولو، ځکه چې دا زمونږ په امتحاني پرچه کښې راتلل او راغلي هم وو.

البته چې میاصېب به دا ډېر په مینه او شوق سره ښودل او په دې کښې یې رانه بیا امتحان هم په کاغذ اخستلو، نو بد قسمتي زما دا وه چې زۀ هر ځل د میاصېب په امتحان کښې پاتې راغلے وم. زمونږ د کلاس ملګرو کښې به دهغه هلك مزې وې، چې ځوك به عمرخالد سره ناست وۀ، ځکه چې عمرخالد لینګویج کړے وۀ.

دغه رنګ یو ورځ مې د انګلش امتحان فېل کړو، نو کلاس ته ډېر په غصه او خفګان راغلم، نو عمرخالد ته مې خبرې اوکړې، نو عمر خالد راته دا مشوره راکړه چې اوس به میاصېب کلاس ته د سزا دپاره راځي نو ته ورته ووایه چې زۀ په دې نه پوهېږم او د میاصېب سزا به هم داسې عجیبه سزا وه، چې مونږ به خندل....

میاصېب چې کلاس ته راغے نو زما د سزا وار وۀ، نو زۀ یې

یوه ځُوکه اووهلم، نو ماته د عمرخالد خبره رایاده شوه، نوما ورته اووئیل چې:

((سر مونږ ستاسو په سبق نه پوهېږو))

البته نور هلکان پرې پوهېدل زما دا خیال وۀ، چې زۀ نۀ پوهېږم نو ټول نۀ پوهېږي. زما دې خبرې سره میاصېب ماله په غصه کښې په ملا باندې سوك راکړو او په غصه کښې یې راته ووئیل چې:

((ته به نور زما کلاس کښې نه کښېنې))

د میاصېب د کلاس وخت ختم شو، نو عمر خالد میاصېب سره سټاف روم پورې لاړو، نو د عمر خالد د خولې خبره ده چې:

((میاصېب ووئیل چې: دې هلك ډېر ایکشن وانۀ خستو؟؟))

عمر خالد ورته په ځواب کښې ویلي وو چې:

((سر په دې ډېر هلکان نۀ پوهېږي دا ډېر سخت دے))

په لسم جماعت کښې مونږ سره یو هلك وۀ سبق کښې لږ کمزورے شان وۀ. نو میا صېب په Active Pasive کښې مونږ ټولو نه امتحان واخست نو دې کښې ډېرو هلکانو غلط کړې وۀ او دې کمزوري هلك په لس (۱۰) نمبرو کښې اته (۸) نمبرې واخستې. پۀ کلاس کښې د میا صېب پرې شك شو او نورو هلکانو هم ورته ووئېل چې دې هلك نقل کړے. میا

(c) ketabton.com: The Digital Library

صېب هغه هلك دويم ځل ځان سره د كمرې نه بهر اويستلو او په كاغذ ئې ترې امتحان واخست نو هغه هلك پۀ كښې دوه (۲) نمبرې راغلې. نو ميا صېب ورته ووئېل چې ډېر وران ئې او سزا ئې ورته ور نۀ كړه. ميا صېب به ډېر نۀ غصه كېدو بلكې ما زيات تر په لږ شان غصه كښې هم نه وۀ كتلے. يوه ورځ ورسره زۀ د سكول ميدان (ګراونډ) كښې ولاړ وم، نو دې وخت كښې ورله يو ناآشنا سړے راغے او مياصېب ته يې ووئېل چې:

(ماته دستخط اوكړه):

دې سړي دا لهجه د جاهلو په شان وۀ... ځكه چې د دستخط خپل شرائط او معمول وي همداسې ورته مياصېب هم په ادب سره ووئېل چې:

(تاسو څوك ياست زۀ خو تاسو نۀ پېژنم؟)

دې سره هغه سړے په غصه كښې او په بدمعاشۍ سره خبرې شروع كړې نو مياصېب هم غصه شو تردې چې دوی سره خپلو كښې خبرې لږې تيزې كړې. دې مېنځ كښې نور استاذان هم راغلل او هغه سړے يې پوهه كړو او ميا صېب يې هم پۀ دلاسه كړو.

د مياصېب غصه به هم عارضي د څه وخت دپاره وه. چاته به يې په زړۀ كښې ((ګونډې)) نه ساتل ځكه خو يې هرڅوك

صفت كوي. اكثر به مياصېب د نهم او لسم كلاسونو هلكانو سره د انګلش پيرډ وۀ، نو كله كله به يې د دريو كلاسونو هلكان ټول راجمع كړل او باهر به يې په ميدان مونږ ته انګلش ښودو. په دې كښې به د مزې او خندا مقام وۀ، چې مياصېب به ځان سره وړوكے اسپيكر راخستے وۀ. په دې به هلكانو ډېر خندل....!!

د مياصېب په طبيعت كښې د خندا ماده ډېره زياته وه. د لسم كلاس واقعه رايادہ شوه، چې دا زما نه نۀ هېرېږي.

يوه ورځ مياصېب زمونږ نه په كاغذ امتحان واخستو، لس پنځلس دقيقو كښې يې مونږ ته په كلاس كښې خپله نتيجه واوروله او ورسره ورسره به چې د چا نمبرې كمې وې هغۀ ته به يې سزا هم وركوله. مياصېب د انګلش او د اردو ليكلو كښې ډېر ماهر وۀ، چې كوم لفظ څۀ رنګه ليكل كېږي او څۀ رنګه ادا كېږي، نو په هغه امتحاني پرچه كښې ټولو خپل خپل نوم لازم ليكلے وۀ. په هغې كښې زمونږ ګران ملګري امتياز خپل نوم داسې لږ ګډوډ ليكلے وۀ، نو مياصېب آواز اوكړو چې هلكه په تاسو كښې ((ټمتياز)) څوك دے؟... سزا ته دې باهر راشي... يو بل ملګري هم خپل نوم لږ غلط ليكلے وۀ، نو مياصېب آواز اوكړو چې ((اول ګيد)) دې هم باهر راشي، دې هلك خپل نوم ((اول سيد)) وۀ په دې مونږ دومره

(c) ketabton.com: The Digital Library

زيات وخندل، چې دا ملګري مونږ سره اوس هم ملاؤ شي نو مونږ ور پورې خاندو او د شوق او مينې نه ورته هم ددۀ بدل نوم اخلو.....

يوځل مونږ سره په کلاس کښې يو ملګرے وۀ چې ((طارق)) نومېدۀ نو هغه ډېر زيات وران وۀ، کله چې د مياصېب پرې څنګه پام شو نو بې اختياره يې ورته ووئيل چې ((رمبيه سم شه))

دې هلك نوم سره اوس مونږ ضرور رمبے لاحقه لګوو...

هركله به چې په سكول كښې څۀ پروګرام وۀ، نو په هغې كښې به مياصېب د استېج چارواكي تر لاسه كولې.

مياصېب به په كښې ډېرې ښې ښې لطيفې كولې.....

يوځل يې په پروګرام كښې څۀ لطيفه شروع كړې وه په نيمه كښې يې لږ پرېښوده، اوس هغه لطيفه زما نه هېره ده، خو بيا تر ډېر وخت پورې به ورته هلكانو وئيل چې:

((سر هغه لطيفه مونږ ته پوره كړه))

مياصېب به هغې له طمه وركړه، چې بيا به يې درته ووايمه))

زمونږ ګران ملګرے عمر خالد به ډېر ښائسته او په ښه اندازه كښې د انګلش تقرير كولو. يوځل يې په پرګرام كښې تقرير اوكړو، نو ميا صېب په خندا كښې دا ووئيل چې:

((عمر خالد دومره ښه تقرير اوكړو لكه چې په ډول كښې

كانړې واچوې او كړنګېږي))

مياصېب به داسې خبرې كولې خو چا به دا نه وئيل چې مياصېب داسې عجيبه خبرې كوي.... د چا زړۀ به په داسې قسم خبرو نه خفه كېدو....

اصل كښې دا هېڅ هم نه وو... د مياصېب د خلوص نتيجه وه، چې خلك به ترې په اسانه نه خفه كېدو او اكثر په دې كښې زمونږ تجربه هم شوې ده... مونږ خپله كله كله چاته داسې نامه واخلو، چې په هغې كښې خفګان ډېر ښكاري، خو ملګري نۀ پرې خفه كېږي، ځكه چې ددې نه پرته مونږ هغه ملګري سره مينه هم ډېره زياته كوو.....

د لسم كلاس پرې بورډ امتحان واقعه رایاده شوه. په پرې بورډ كښې به مياصېب هال ته هسې چكرې راتلو، نو يوه ورځ د انګلش پرچه وه. ما د ((هائي سكول)) په باره كښې مضمون ليكل شروع كړي وۀ، نو د لفظ ((مشكل)) په انګلش كښې په معنى نه پوهېدم. خواه كښې راسره مياصېب ولاړ وۀ ما ترې تپوس اوكړو چې:

((سر مشكل ته په انګلش كښې څه وايي؟))

نو مياصېب جواب راكړو چې:

((Difficult))

زۀ حيران شوم چې اوس دا څنګه اوليكم.....

(c) ketabton.com: The Digital Library

میاصېب په خندا شو او ویې وئیل:

((هغه مشکل ترې ښهٔ وهٔ))

هم د دې په شان میاصېب مونږ ته یو لطیفه هم کړې وه، چې زهٔ یې ستاسو نظر ته وړاندې کوم:

((یو کس د چانه تپوس اوکړو چې ((مشکل)) ته په اردو کښې څهٔ وایي .... نو بل کس ځواب ورکړو چې ((دشوار))....

نو دې اولني کس ورته اووئیل چې: ((هغه مشکل ترې ښهٔ دے))

میاصېب به کله کله داسې عجیبه عجیبه لطیفې ویئلې، چې زمونږ به په خندا خندا طبیعت خراب شو او ماته چې کله د میاصېب لطیفه اوس هم رایاده شي ډېر ؤخاندم....

یوه بله لطیفه یې کوله چې ما په اول ځل د میاصېب د خولې نه اورېدلې وه.... وایي چې:

((یو سړي هګۍ (انډې) خرڅولې، نو بل کس راغے او هګیو والا سره اودرېد او خپله پښه یې مسلسل خوځوله را خوځوله او ورته وایي چې:

((دې ټوکرۍ کښې څه دي؟))

هګیو والا ورته اووئیل چې:

((فی الحال خو په کښې هګۍ (انډې) دي او که لته دې ورکړه نو بیا هېڅ هم په کښې نشته))

دې سره د میاصېب یو علمي لطیفه رایادېږي چې:

((شتر مرغ یو ځناور دے... او شتر په فارسي کښې ((اوښ)) ته وایي او مرغ خو تاسو پېژنئ... نو د شترمرغ نه چا تپوس اوکړو چې:

((ته ولې سامان نه وړې؟))

شتر مرغ ځواب ورکړو چې:

((ولې زهٔ درته اوښ ښکارم چې سامان یوسم))

بیا ترې چا تپوس اوکړو، چې ته ولې نه الوزې؟))

شترمرغ بیا ځواب ورکړو چې:

((ولې زهٔ څهٔ مارغهٔ یم چې والوزم))

میاصېب تریخ ژوند ته د خوږ مرهم په لګولو ډېر ښه پوهېده. میاصېب کښې دا یو ډېر عجیبه کمال وهٔ، چې مونږ به یې د خندا مړهٔ کړو... نو هغه به کله چې مونږ نه کوم سوال اوکړو داسې به یې اووئیل چې:

((که چا دا سوال حل کړو هغه دپاره د ګوپیانو او چپلو هار په انعام کښې))

کله به چې چا هغه سوال غلط کړو، نو میاصېب به داسې وئیل چې:

((شاباش! ویرې ګوډ)) ډېر نالایقه یې....

په دې به مونږ ډېر زیات وخندل او میاصېب به خپله مونږ

(c) ketabton.com: The Digital Library

سره هم خندل.
دې کښې مهمه خبره داده، چې میاصېب ته معلومات وۀ چې خندا د ژوند یوه حصه ده.
یوځل په لسم جماعت کښې مونږ وو نو د میا صېب نه چا تپوس اوکړو چې:
«سر هګۍ (انډه) اول پیدا شوې ده که چرګه؟»
نو میاصېب اوخندل او ورته یې ویل چې:
«انعام راکړه چې د دې ځواب درکړم»
وروسته بیا هغه وخت چا ددې سوال ځواب څۀ پام لرنه ونۀ کړه نو ما ډېر وخت پس چې کله زۀ پۀ کالج کښې وم، نو زما ذهن ته یو ورځ دا سوال راغلے او پـه دې باوري وم چې میا صېب سره د دې ځواب شته نو دا سوال مې ترې پـه مېسج اوکړو نو میاصېب ماته د قرآن مجید دیو آیات په رڼا کښې ځواب راکړو چې:
«هګۍ اول پیدا شوې، ځکه چې الله پاك په قرآن مجید کښې فرمايي:
مونږ ژوندي د مړو نه پیدا کوو او مړي د ژوندو نه پیدا کوو»
نو واقعي میاصېب ډېر ژوره مطالعه لرله.
میاصېب چې څومره د انګلش په میدان کښې مخکښې وۀ

هغۀ دغه رنګ د اردو په میدان کښې هم کافي حده پورې معلومات درلودل.
یو ځل زما د لسم کلاس د پرې بورډ د «اردو» پرچه وه، نو ما خپله پرچه مکمل کړه، دې وخت کښې میاصېب راغے او زما پرچه باندې یې خپل نظر تېره کړو، بیا یې د سترګو نه چشمې لرې کړې او هم په دې الفاظ یې راته ووئیل چې:
«ډېره ښه پرچه دې کړې خو افسوس چې ښۀ استاذ یې اوګورې»
میاصېب له الله پاك ډېر قدر او عزت ورکړے وۀ. په سکول کښې او د سکول نه باهر خلقو ډېر قدر کولو، ځکه چې میاصېب به خپله د خلکو ډېر عزت او احترام کولو.
د پښاور پرېس کلب لۀ اړخه د منشیاتو د روك تهام باره کښې یو پروګرام وۀ، چې په هغې کښې دهر سکول نه هلکانو ته دعوت وۀ چې کوم کسان ښکلي تصویرونه جوړلے شي، نو میاصېب د هغې پروګرام په برخه کښې زما او د سجاد خان نومونه درج کړل. مونږ یو خیالي د یو «پوډري انسان» انځور جوړ کړو. مونږ ته یې دا نۀ وو ویلي چې په فلانکي ورځ به «پشاور پرېس کلب» ته ځو.
اچانك میاصېب رانه یوه ورځ تپوس اوکړو، چې تا هغه تصویران جوړ کړي... ما جوړ کړي وو خو رانه کور پاتې

(c) ketabton.com: The Digital Library

شوي وو. سجادخان ځان سره راوړي وو. میاصیب راته ووئیل چې راځه ستا کور ته په موټر سائیکل ځو او هغه تصویرونه راوړو....

زه او میاصیب دواړه په موټر سائیکل سوارهٔ شو په لاره کښې بیا مونږ د ادب په حواله خبرې شروع کړې، چې کله مونږ د لاهورۍ دروازې سره نژدې شو، نو میاصیب ماته دوه داسې نصیحتونه اوکړل چې اوس هم زما په زړهٔ او ذهن کې پراتهٔ دي.

اول نصیحت يې راته دا اوکړو چې:

((کله هم افسر شوې نو د خپلې اولنۍ تنخواه پیسو کښې به نیمې پیسې خپلې خوریانو له ورکړې))

دویم نصحیت يې راته ډېر زیات مهم او د کاڼي کرښه اوکړه چې:

((کله هم استاذ شوې نو د هلك جېب او ((رنګ)) ته به نهٔ ګورې په دې کښې ستا د دنیا او آخرت تاوان دے))

دا خبره ډېر حقیقت لرې په دې زمونږ مشاهده شوې ده.

خلاصه دا چې زمونږ کور ته راورسېدو زهٔ زر لاړم هغه تصویرونه مې باهر راووېستل، نو میاصیب د یو دکاندار سره ولاړې چېلۍ ته يې پانې ورکولې.

ما ترې تپوس اوکړ چې ((سر دا ولې؟))

نو میاصیب په خندا خندا کښې راته ووئیل چې: ((چیلۍ زما ډېرې خوښې دي.))

بیا په ۲۸ ستمبر کال ۲۰۱۱ء کښې زه، سجادخان اومیاصیب پشاور پرېس کلب ته لاړو. د پرس کلب په دوازه کښې يو کتابونو والا ناست وهٔ. میاصیب د هغهٔ نه د غالب دیوان واخیست او نور بیا دننه ورغلو. په کرسو کښې مونږ ښهٔ په آرام کښېناستو. سجاد خان سره کېمره وه هغهٔ تصویران هم ووېستل، چې هغهٔ سره اوس يو هم نشته.....

بیا په خپل وار باندې میاصیب استېج ته ورغے او د ((منشیاتو د روك تهام)) باره کښې په اردو کښې يې ښې ګټورې خبرې اوکړې او ورسره يې د داغ دهلوي یو دوه شعرونه ووئیل. پروګرام په ختمېدو شو مونږ ته يې یو سند هم راکړو، بیا د چائے وخت شو مونږ میاصیب سره کښېناستو او میاصیب به ماته بیکرې مخې ته کوله... د میاصیب یو ډېره ښه لطیفه رایاد شوه، چې ما په اول ځل دمیا صیب د خولې نه اورېدلې وه. لطیفه څهٔ داسې ده چې:

((یو پټواري ته چا اووئیل چې ماله خط اولیکه هغه ورته سمدستي ځواب ورکړو، چې بیا مې پښې خوګېږي، هغه بل کس ترې تپوس اوکړو چې خط خو په لاس لیکلے کېږي او خوګېږي ستا پښې؟.....))

(c) ketabton.com: The Digital Library

پټواري ورته اووئيل چې کله زهٔ خط اوليکم او هغه خط بل کلي ته لاړ شي، نو زما په خط څوك نهٔ پوهېږي، نو بيا مجبوري وي چې زهٔ لاړ شم او ورته هغه خط ولولم، نو ددې وجهې نه بيا زما پښې خوږېږي.

دا لطيفه يې هغه هلکانو په باره کښې ويلې وه، چې دچا به خط ډېر زيات خراب وهٔ.

ما به اکثر مياصېب ته په موبائيل ښه معياري شاعري لېږله. ما ورته يوځل د فيض احمد فيض يو غزل ولېږلو، نو مياصېب ماته په کښې د فيض دوه شعرونه راولېږل، چې ورسره تاريخ او وخت هم درج دے:

چاہے دوزخ میں مے ملے نہ ملے
شیخ صاحب سے جان تو چھوٹے گی

بہشت میں بھی ملا ہے مجھے عذاب الیم
یہاں بھی مولوی صاحب ہیں میرے ہمسائے

دا شعرونه يې ماته په ۱۲ دسمبر کال ۲۰۱۲ء کښې د ماښام په وخت ۰۵:۱۲ بجې رالېږلي وهٔ.

[وخته څهٔ بې وخته لهٔ ملګرو دې جدا کړم
محفل هغه محفل دے خو ياران مې په کښې نشته

هرچا چې دا شعر ليکلے دے، نو زما په نبض يې لاس ايښے دے... دا واقعي خبره ده. هم هغه سکول دے اوس خو د

ګوتو په شمار په کښې استاذان پاتې دي. زهٔ زياتره سکول ته نهٔ ځم، ځکه چې په کښې زما د ماضي ډېر خوارهٔ خوارهٔ يادونه دي او په تېره تېره د مياصېب ياد راته راځي، نو په دې حال کښې خپل زړهٔ ته په دې شعر کښې داسې ډاډګېرنه ورکوم:

جہاں بھولی ہوئی یاد آکے دامن تھام لے دل کا
وہاں سے اجنبی بن کر گزر جاناہی بہتر ہے

خو بيا مې هم زړهٔ نه قلارېږي... ماته دا منظر ياد دے رانه نهٔ هېرېږي چې په سکول کښې زمونږ اخري ورځ وه.... ټولو ملګرو، استاذانو سره تصويرونه وويستل، نو زهٔ مياصېب پسې ګرځېدم، مياصېب ما د سکول په ميدان (ګراونډ) کښې پيدا کړو. مياصېب د سټېج په يو پوړۍ ناست وهٔ او موسم د يخنۍ وه. زهٔ راغلم مياصېب سره کښېناستم ما ورته په خوشحالۍ کښې ووئيل چې:

((سر زهٔ تاسو پسې سکول کښې ګرځم او تاسو دلته يواځې ناست ياست! ولې....؟؟))

نو مياصېب ځواب راکړو چې:

((ياره! لږه يخني مې کېده او په دې رجسټر کښې لږ کار هم پاتې وهٔ، نو دلته لږ نمر ته کښېناستم))

ما ورته په تلوار سره ووئيل چې:

(c) ketabton.com: The Digital Library

((سر زۀ غواړم ستاسو يو تصوير اوباسم))
مياصېب راته ډېره په ښائسته لهجه کښې ووئيل چې:
((هن.........خه!))
ما د مياصېب يو دوه تصويران اوښتل، چې بيا زما د لاپرواهۍ د وجې رانه خراب شول، خو د هغه ميدان او هغه د سټېج پوړې رانه نۀ هېرېږي.

زۀ به چې کله هم مياصېب سره ملاوشوم نو ما به ترې ډېر سوالونه کول او زما دا اوس هم عادت دے چې کوم عالم دين، شاعر، استاذ يا يو مشر سره ملاؤشم نو تپوسونه ترې کوم... هغه که د علم باره کښې وي اوکه د دنيا او که څۀ نور کار وغيره وي او دا پکار هم دي، چې سوال دخپل حد په دايره کښې اوشي... زمونږ د استاذانو خبره چې ((جو زياده سوال کرے گا' وه زياده علم حاصل کرے گا))

دې تپوسونو سره به زمونږ په ژوند کښې راولاړې ټولې کشالې حل کېږي او په علم کښې به اضافه او وسعت پيدا کېږي او يقيناً زمونږ د ژوند د تېرولو دپاره هم د هغه ګټوره لاره ده.

د مياصېب سره خبرو اترو، سوال او ځواب کښې راته مياصېب اووئيل چې:
((زما د نوکرۍ دېرش کاله پوره شول په دې دېرشو کالو

کښې ما د ډېرې مجبورۍ نه ځان له يو موټرسائيکل واخيستو او زما کور تر اوسه پورې کچه (خام) دے، ما نوے کړے نۀ دے يعنې پوخ کړے مې نه دے او دا بلکل رښتيا خبره ده چې کله زۀ، عارف، عمرخالد او اجمل د مياصېب تعزيت دپاره د هغوی کور ته لاړو، نو هم هغه شانې کور يې وۀ. ما سوچ اوکړو چې واقعي مياصېب په صداقت باندې خپل ژوند تېر کړو....

دا منظر په يقين سره زما د کلاس ملګرو نه به هېروي، خو ماته داسې ياد دے لکه دا اوس ساعت... مونږ په لسم کلاس کښې وو... او مونږ ته درې مياشتې چھټيانې ملاو شوې. په يو حساب زمونږ اخري ورځ وه نو مياصېب په هغه ورځ هم مونږ له خپل د انګلش نوټسونه راکړل او د هغې پيسې يې لا تر اوسه پورې وانخستې... د داسې شخصيت ښۀ هېرول زۀ ډېر بد ګڼم...

بيا څۀ ډېر وخت پس ما ميا عادل نثار صېب سره پۀ فون رابطه اوکړه چې مونږ به د ميا صېب ملګرو سره ملاقات کوو چې هغوی د مياصېب پۀ اړه څۀ تاثرات لري... او د هغوی سره د مياصېب څنګه او په څۀ ډول ناسته ولاړه شوې... نو مونږ بيا يوه ورځ اوټاکله چې د مياصېب ملګرې ډېر دي هم په کلي کښې او هم پۀ ښار کښې خو تر خپله وسه پورې به مونږ په ځينو ځينو سره ملاقات وکړو....

(c) ketabton.com: The Digital Library

◈ډاکټر نصير احمد:

ډاکټر نصير احمد صيب د مياصيب ډېر نزدې دوست دے. نصير احمدصيب خپله د ډېر کمال خاوند او ادبي انسان دے. حاضر وخت د خليل مهمند کيمرج سکول چېرمين دے. ډاکټر نصير احمد صيب د مياصيب په ژوند مونږ ته يو مختصره شان رڼا واچوله، او د مياصيب په مرګ ډېر خفه وو او وئيلې يې چې مرګ زمونږ نه يو ښه دوست، ورور جدا کړو... د خپلو خبرو وضاحت يې په دې ډول وکړو چې مياصيب يو با عمله با ضميره، قابل او حساس علمي، ذوق لرلو... خو يوائې تر دې حده نۀ چې د علم مجنون وو، بلکې ورسره په کښې چې کوم اوصاف وو هغه يې د سيرت، صورت او شخصيت داسې عکاسي کوله لکه څنګه چې ملغلره په هر اړخ بريښنا کوي... ډاکټر صيب د خپلو خبرو لړ وضاحت نور وکړو چې مياصيب ډېر خوش اخلاق، مهذب، خاکسار او د اخلاص و محبت نۀ ډك طبيعت لرلو. د معاشرې د حالاتو، واقعاتو د ژوند د کړکېچنو مسئلو نبض شناس وو... او د دې مسئلو د حل کولو يا مقابلې کولو يو لوی استاذ وو... د ژوند پۀ مثبت اړخونو يې کوشش کړے وو. ودۀ يې ورکړې وه او د ژوند منفي اړخونه يې د مثبت اړخونو پۀ قوت حاصل کړي وو. ډاکټر صيب ډېر په

خفګان سره د يو خبرې اظهار وکړو چې مياصيب به ماته زما د سکول په اړه څه داسې خبرې کولې چې مابه نه منل، خو اوس د مياصيب هغۀ خبرو ته ما ځان تسليم کړو. او منم يې... د دې خبرې نه مونږ ته د مياصيب دور انديشي معلوميږي، چې د هغوی نظر صرف په حال نه بلکې د مستقبل لپاره به يې هم سوچ کولو... ويل يې چې مياصيب به ماله سکول ته کله کله راتلو او په هغې کښې به يې علمي اصلاحات کول... چې د هغه په برکت به سکول ودۀ کوله. ويل يې چې د سکول په ميټنګونو کښې به هم مياصيب مونږ سره شريك وو. او استاذانو ته به يې د درس او تدريس طريقې ښودلې... چې کله به ماته څۀ مسئله پيښه شوه نو ما به زر مياصيب سره مشوره وکړه او د هغې څه حل به راوتو... ډاکټر صيب مونږ سره د مياصيب يو خاطره شريکه کړه. چې يو ځل مياصيب څۀ ضروري کار پيسې روان وو تادي پرې وه... دې وخت کښې يو نامعلوم سړے راغلې او د مياصيب نه يې څۀ تپوس اوکړو نو مياصيب هغه خپل ضروري کار پريښودو او ورسره روان شو. او هم په دې اخلاص کښې به مياصيب مېړنے وو چې د هرچا به پکار راتلو...

(c) ketabton.com: The Digital Library

◈شمس السلام صیب:

شمس السلام چې اوس وخت کښې پرنسپل دے او خپل تعلیمي هلوځول کښې مصروف دے او په خپل لنډتنګ وخت کښې یې مونږ له وخت ویستو او د میاصیب په ژوند یې راته یو څو ګټورې خبرې اوکړې... شمس السلام صیب او میاصیب په کال ۱۹۸۲ء کښې بطورِ د سکول د ((ډرائینګ)) استاد په حېثیت یوځاې شوے وهٔ او بیا په ۱۹۸۸ء کښې میاصیب ایس-ایس-ټي شو او د وخت سره سره د دوی پروموشن کېدو. په نمبر ۲ سکول کښې هم شمس السلام صیب او میاصیب ۵ کاله یوځائے وو شمس السلام صیب د میاصیب په اړه ډېر ښهٔ معلومات راکړو... و وئیل چې زما او د میاصیب په خپلو کښې رورولي وه په ګپ شپ کښې هم به مونږ یوبل سره آزاد وو... وئیل یې چې کله به زهٔ خپل کور کښې یواځې وم او یا به د میاصیب په کلي کښې څهٔ مسئله وه نو میاصیب به ما ځان سره خپل کور ته راوستو. او شپه به یې راسره اوکړه. وایي چې ما به میاصیب ډېر چېړل کله به مې ترې کتاب پټ کړو، کله به مې ترې موبائیل پټ کړو... څنګه چې مونږ د میا صیب د چائیو د عادت په باره کښې ذکر کړے وهٔ، نو شمس السلام صیب هم داسې وئیل چې چائے او وچ پې. به یې ځان سره

ګرځول... وایي چې ما به میاصیب ته په خندا کښې وئیل چې: "میاصیب ما به د شپې نه چېړې... او خوب به راله نه خرابوې... دا بېټك دے او خواکښې ورسره باورچي خانه ده چې څهٔ دې هم پکار وي ورځه ورته..." وایي چې کله به زهٔ د شپې راویښ شوم نو میاصیب به چائے څښکل او اخبار به یې کتل... وئیل یې چې مابه ورته وئیل: "ته خو ټوله ورځ نااوزګار یې او تر د شپې ناوخته پورې مصروف یې نو دا کوم وخت کښې خپله مطالعه کوې؟" نو راته به یې وئیل چې: "بس چې د شپې د خوبه را بیدار شم نو مطالعه کوم"... وئیل: "چې کله په سیمونو کښې پیکج وغېره راوتل نو بیا به مې میاصیب په موبائیل تنګول" وایي چې میاصیب د غاښونو نه کمزورے وهٔ، نو چې کله به مونږ ملګرو خپلو کښې د کبانو پروګرام اوکړو نو کبانو سره د ذائقې او خوند دپاره ((سرکه)) هم ږدي .... نو میاصیب به په هر شي کښې د ډوډۍ وخت کښې ځان له ډوډۍ ماتوله (چورې کوله) نو په ((سرکه)) کښې به یې ډوډۍ ځان له ماته کړه... او د میاصیب د غاښونو په اړه میاعادل نثار صیب وئیل چې میاصیب به د غاښونو ډېر خیال ساتل په ورځ کښې به یې خامخا پنځه ځل مسواك استعمالوو.

شمس السلام صیب د خپلو خبرو لړۍ برقرار اوساتله او وئیل یې چې:

(c) ketabton.com: The Digital Library

زۀ چې د نمبر ۲ سکول نه لاړم نو بیا به مې هم د میاصېب سره ملاقاتونه کېدل... نو چې کله به هم زۀ نمبر ۲ سکول ته د میاصېب ملاقات له راغلم نو میاصېب به پۀ ((سټاف روم)) کښې د قهوې وغېره لنګر چلولو... او هره ورځ به یې په سټاف روم کښې موجوده استاذانو باندې قهوه څښله او د چائیو خرچه به ټوله میاصېب کوله... او دا خبره حقیقت هم دے چې یوځل زما ملاقات د حبیب الرحمن صېب سره اوشو چې ما سره عمرخالد ملګرے وۀ. حبیب الرحمن صېب هم د میاصېب د قهوې صفت راته وکړو چې:

"میاصېب په قهوه پخولو کښې ډېر ماهر وۀ او مونږ ته یې اوس هم د قهوې هغه لنګر یاد دے چې پۀ ډېر اخلاص سره به یې مونږ له قهوه پخوله" شمس السلام صېب وئیل، چې ما به ورله کور کښې چائے پخولو نو ما به ورته چائے اوښودې چې څنګه دي؟

په چائے به هم پوهېدو... چې د رنګ والا چائے به وو نو نۀ به څښکله... بغېر رنګ والا چائے یې څښکله... دې خبرې سره میا عادل نثار صېب وئیل چې کله به میا صېب زۀ ښار ته رالېږلم نو د "مصالحې" یا چائیو وغېره پسې نو باقاعده به یې راته دکان په ګوته کړو چې فلانې ځائے کښې به د فلانې دکاندار نه به مصالحه او فلانې نه به چائے راواخلې...

((شمس السلام صېب)) وئیل چې ما به کله کله میاصېب غصه کولو د پاره ورته وئیل چې:

"مړه کښېنه نالائقه!" خو نه به غصه کېدو... وئیل یې چې بیا بچو ورله کله انټرنیټ برابر کړو... نو د سحر مونځ نه به یې مخکښې ایکسپریس نیوز کتل...

د میا صېب د انګلش په اړه شمس السلام صېب هم ډېر حېران وو چې ده په انګلش دومره څنګه عبور حاصل کړے وۀ... بیا یې وئیل چې زما پۀ کوټه کښې هم د میاصېب یو څو ملګري وو، چې کله به میاصېب راغے نو بیا به هغه ټول ورته راغونډ شول او ګپ به مو ورسره لګول... وئیل یې چې میاصېب ډېر باهمت انسان وۀ... دا به پۀ سائیکل باندې کلي ته تلو راتلو... تر ډېر وخت پورې میاصېب په سائیکل ګرځېدو...

وئیل یې چې "اوس مونږ ملګري چې راغونډ شو، نو د میاصېب کمی په کښې ډېر محسوسه وو..." د دې خبرو په لړ کښې میا عادل نثار صېب د میاصېب یو عادت بیان کړو چې د ناشستې حلوه یې ډېره خوښه وه... اکثر چې په ګاډو خرڅېږي نو دې له به اودرېدو او حلوه به یې ترې خوړه... شمس السلام صېب راته یو "نایي" په ګوته کړو چې کله کله به میاصېب هغه ته په زمکه کښېناستو خپل وېښته به یې پرې سمول... او اوس هم چې زۀ کله په هغه لار را تېر شم او هغۀ نایي ته وګورم نو

(c) ketabton.com: The Digital Library

ماته میاصېب را یاد شي... د شمس السلام صېب سره د تفصیلي خبرو نه پس میاعادل نثار صېب زمونږ ملاقات بل ملګري سره اوکړو.

◈حاجي ګل زاده صېب:

د میاصېب د وړوکوالي ملګرے وو... د عمر پۀ لحاظ ترې میاصېب لږ شان مشر وۀ. حاجي ګل زاده صېب او میاصېب پۀ یو سکول کښې زده کړه کړې، خو د سکول د جماعت په نزد میاصېب ترې یو څو جماعت مخکښې وۀ. حاجي ګل زاده صېب هم د میاصېب مقصدي ژوند په اړه راته یو څو خبرې اوکړې... وئیل یې چې میاصېب د مذهب پۀ میدان او د سیاست پۀ میدان کښې ډېر مخکښې وۀ... میا صېب یو نر پښتون او پوخ تبلیغي سړے وۀ او زمونږ پۀ کلي کښې یو معزز تبلیغي وۀ... زمونږ به یې ډېره رهنمایي، اصلاح کوله... وئیل یې چې میاصېب دومره همدرد انسان وۀ چې په چا به څۀ تکلیف وۀ نو هغه به وئیل نه میاصېب به ترې خپله پښتنه کوله چې څۀ حال دے؟ حاجي ګل زاده صېب پۀ خپل کلي کښې یو وړوکے شان د دوایي (مېډېسن) دکان دے نو وئیل یې چې زما کله په ښار کښې دکان وۀ نو چې میاصېب به کله سکول ته تلو نو هم به راسره ملاوېدو او چې کله به د سکول نه فارغ شو نو هم به راسره ملاوېدو... بیا چې کله کلي ته راغلم نو شپې به راسره تر ناوخته پورې ناست وۀ، ګپ به مې ورسره لګول. د دې خبرو سره حاجي ګل زاده صېب لږ ژړغونے شانې شو...

(c) ketabton.com: The Digital Library

د حاجي ګل زاده صېب دې یوې خبرې زما هم طبیعت لږ ګډوډ کړو چې میاصېب د هیرولو نه وۀ، خو مونږ په زوره هېر کړو، واقعي چې مونږ ځو ځو ځله کوشش وکړو چې میاصېب هېر کړو خو میاصېب نۀ هېرېږي د هغه یوه یوه خبره رایادېږي... دې خبرو په مینځ کښې میاعادل نثار صېب وئیل چې میاصېب څنګه پۀ هسپتال کښې به مونږ ته وئیل چې ماله فلانے شے راوړئ نو هم داسې به یې ((حاجي ګل زاده صېب)) ته فون وکړو او لکه د رور پۀ شان به یې ورته ووئیل چې راځې نو ماله درسره کهیر یا فرني راوړه...

حاجي ګل زاده صېب وئیل چې میاصېب دومره ساده او دومره اعتمادي انسان وۀ چې ماسره به ناست وۀ او جینکو به ورته فون اوکړو او تر ډېر وخته پورې به ترې سوالونه تپوس کول.

حاجي ګل زاده صېب د زړۀ نه ډېر کمزورے وۀ نور توان یې ونۀ لرل او د سترګو یې اوښکې روانې شوې او مونږ ته هم دا مناسب ښکاره نه شو چې زاړۀ یادونه ورله را تازه کړو او په زخمونو یې مالګې اودوړوو او دلته مو ورسره خپلې خبرې راغونډې کړې.

◈منیجر عنایت الله صېب:

منیجر عنایت الله صېب چې په دې وخت کښې پۀ بینك کښې د منیجر پۀ توګه خپل خدمات ترسره کوي... منیجر عنایت الله صېب د میا صېب کلي وال هم دے او د ۴۰-۳۵ کلونو یې دوستانه هم ورسره وه... منیجر عنایت الله صېب وئیل چې زۀ او میا صېب د یوبل پۀ طبیعت ډېر پوه وو او چې کله به ماته څه مسئله را پېښه شوه یا به میاصېب ته نو مونږ زر یوبل سره ملاؤ شو او څه حل به مو ورته را ویستو... بیا یې د میاصېب سره د مینې پۀ اظهار کښې د خپلو خبرو وضاحت داسې اوکړو چې:

"زما د بینك پۀ اړه به میاصېب سره ډېر معلومات وو او میاصېب د تعلیم په اړه به ما سره وو... چې کله به ما په محفل کښې د تعلیم په اړه خبرې کولې... نو خلق به راته حېران شول او راته به یې وئیل چې: ((تۀ څۀ تعلیمي اداره کښې ملازم یې چې د تعلیم په اړه دومره معلومات لرې؟))"

نو وایي چې:

"ما به د میاصېب حواله ورکړه چې دا هر څۀ ما د میاصېب نه زده کړي دي او کله چې به میاصېب په کوم محفل کښې د بینك پۀ اړه څۀ خبرې کولې نو خلقو به ترې پۀ تعجب سره تپوس

(c) ketabton.com: The Digital Library

وکړو چې:

"تهٔ بینك کښې منیجر یې چې دومره معلومات درسره دي؟"

نو وایې چې میاصېب به زما حواله ورکړه چې دا ټول معلومات ماته دیو ملګري نه ترلاسه کیږي.

منیجر عنایت الله صېب د میاصېب یوه واقعه مونږ ته ذکر کړه چې:

یوه ورځ زهٔ او میاصېب په لاره کښې په داسې چاق چاق قدمونو تېز تېز روان وو، نو مونږ سره دریم ملګرے هم مل شو... نو د هغه ملګري زمونږ تېز رفتارۍ ته پام شو نو راته یې وئیل چې:

"هلکه څه هامته جامته روان وئ"

نو په دې کښې ورته میاصېب ډېر ښائسته او د خندا ډك جواب ورکړو چې:

"کسان گدھوں کو ہانک رہے تھے اور گدھے بچارے کسان کی وجہ سے ھینک رہے تھے"

نو هغه خبره یې خندا پلو ته بوتله.

منیجر عنایت الله صېب وئیل چې ټوله ورځ د بینك په کارونو کښې او حسابونو کښې به ډېر ستړے شوم... په اعصابو به مې بوج وهٔ، نو چې میاصېب سره به مې ملاقات وکړو نو هغه ستړیا به مې بالکل ختمه شوه... او په ګپ شپ به مو خپل ټول

تکلیفونه هرڅهٔ تر څهٔ وخت دپاره هېر کړل...

منجیر عنایت الله صېب د میاصېب د تعلیم او د مطالعې په اړه دا وئیل چې زهٔ او میاصېب به تر ډېر ناوخته پورې د میاصېب په حجره کښې ناست وو او خپله مطالعه به مو کوله... کله کله داسې شپې راغلې چې مونږ به تر سهاره پورې ویښ وو او په خپله مطالعه کښې به مصروف وو... چې سهار به شو نو زهٔ به خپل دفتر ته لاړم او میاصېب به خپل سکول ته لاړے... وئیل یې چې زهٔ او میا صېب یوبل سره دومره نژدې وو چې زهٔ به چې حکومت له طرفه کوم ځاې ته (ټرېنګ) ته لاړم... نو میا صېب ته به زما ځائے معلوم وهٔ او میاصېب به چې په کوم ځائے په ټرېنګ کښې وهٔ نو هغه به ماته معلوم وهٔ... او صرف تردې پورې زما او د میا صېب معلومات محدود نه وو چې مونږ ته به دیوبل ځائے معلوم وو؟ بلکې چې موقع به ملاوېده نو یوبل له به د ټرېنګ ځائے ته هم ورتلو.

وئیل یې چې کله به دبینك له اړخه څهٔ پروګرام وهٔ او په هغې کښې به د یار دوست اجازت هم وهٔ، نو ما به ځان سره میاصېب بوتلو... او چې د میاصېب به په کوم ځائے کښې پروګرام وهٔ او د ملګرو اجازت به هم وهٔ، نو په هغې کښې به میاصېب زه ځان سره بوتلم او بیا یې وئیل چې د میاصېب د برکته ما ډېر ځیان ولیدل او چې کله به زما چهتي وه او لږ شان به بور شوم نو زر

به مې میاصیب ته فون اوکړو چې راشه... که میاصیب به
وزګار وۀ نو ضرور به راتلو... او که نۀ به وۀ اوزګار نو ماته به
یې ځائے پۀ ګوته کړو چې ته هلته راشه.

د منیجر عنایت الله صیب نه مونږ ته دا معلومات هم تر لاسه
شو چې په آخره کښې میاصیب په ګلبهار علاقه کښې اکیډمي
پرانستې وه نو تقریباً یو کال به زۀ هلته سهار ورتلم ځان سره به
مې پې شوده او ډوډې واخسته او هم هلته به مو پخه کړه او
ناشته به مو اوکړه... ده دې خبرې نه پس منیجر صیب لږ ژړغون
شانې شو او آواز یې په مرۍ کښې اونښتو او وئیل یې چې:

"کله هم چې زۀ د هغه اکیډمۍ پۀ لاره تیریږدم نو ورته نه
ګورم... ځکه چې ماته میاصیب او هغه زاړۀ وختونه رایادیږي
او زړۀ مې خفه کیږي"

منیجر عنایت الله صیب وئیل چې یو ځل پۀ دسمبر کښې راته
امیر عالم صیب چې د میاصیب زوړ ملګرے دے... فون یې
راته اوکړو چې زۀ د کوره لرې یم ته اکیډمۍ ته ورشه اوګوره
میاصیب ناروغه دے... نو زۀ زر اکیډمۍ له ورغلم... چې
اومې کتل نو میاصیب بیمار وۀ او د فالج علامات پرې ښکاره
وو ما زر تر زره ډاکټر ته بوتلو... او ډاکټر نه چې اوزګار شوم
نوخپل کور ته مې راوستو او حجره کښې مې ورته د هیټر
انتظام اوکړو... دې نه پس بیا کور واله پۀ صحیح توګه

هسپتال کې داخل کړو او هم په دغه دوران کښې زۀ عمرې له
لاړم، چې د عمرې نه فارغ شو او په ائیرپورټ چې کوز شو نو د
کور تلو نه مخکښې مخکښې زۀ میاصیب له هسپتال ته لاړم
نو طبعیت یې لږ شان ښه وۀ... بیا د دې نه څلور میاشتې پس
بیا ناروغه شو او علاج لپاره یې پینډۍ ته بوتلو... د روژې
میاشت وه او په روژه کښې زۀ د میاصیب تپوس له پینډۍ ته
لاړم ډېر خوشحاله شو میاصیب زما پۀ راتګ او وایې چې
ډېرې د زړۀ خبرې یې راته وکړې او یو فهرست یې راته وښود...
د خپل اوږد سفر د تلو نه مخکښې یې دا څۀ د لین دین فهرست
وۀ.

د منیجر صیب پۀ دې خبرو سره زما پۀ زړۀ کښې یو درد را
پورته شو سترګې مې د اوښکو نه ډکې شوې او پۀ زوره مې
ځان ټینګ کړو... او د میاصیب حوصلې ته حیران شوم...

د منیجر عنایت الله صیب د تفصیلي او ګټورو خبرو نه پس د
منیجر صیب زوی عامر صیب چې حاضر وخت کښې د دولسم
جماعت زده کونکے دے. عامر صیب هم د میا صیب پۀ اړه څۀ
خبرې مونږ ته اوکړې... عامر صیب وئیل چې میاصیب چونکه
د چائیو ډېر شوقي وۀ نو مونږ خاص د میاصیب لپاره د (بجلۍ
چینك) اخستے وۀ چې دبجلۍ په زور به پۀ کښې چائے پخېدو...
وئیل یې چې ما ترې څۀ وخت پورې پړهایي (ټیوشن) هم کړے

وۀ او یو ځل یې ماته د انګلش ټسټ راکړو نو زما خط خراب
وۀ، کله چې میاصېب له ما خپل لیکل یوړو... نو میاصېب
څنګه زما لیکل اوکتل نو راته یې ووئیل چې: "دا خو درله زۀ
په غور سره نه ګورم"
ما ووئیل ولې؟
وایې: "دې لیکلو ته خو دې اوګوره (D) له دې خیټه ډېره
راویستې ده" د میاصېب د خط پۀ اړه هم ډېر مهارت لرلو.
عامر صېب بیا یو بله واقعه راته ووئیله چې میاصېب به زمونږ
کور ته راغلو... زمونږ کور مخې ته به یې خپل موټرسائیکل
اودرولو نو ما به ورته ووئیل چې: (سر زۀ به یې کور ته دننه
کړم)
نو راته یې وئیل چې:
"ما ورته داسې تالا اچولې ده چې د چا پلار یې هم نه شي
بوتلې"
چونکې زۀ او میاعادل نثارصېب د منیجر صېب کور ته تلي
وو نو میا عادل نثار صېب راته هغه تالا پۀ خپل موټرسائیکل
پورې تړلې وښوده.
منیجر عنایت الله صېب پۀ دې یوې خبرې خپلې خبرې
راغونډې کړې او په ډېر سوخت سره یې اوئیل:
"مونږ د میاصېب کمي ډېره محسوسوو---!!!"

◈امیر عالم صېب:

امیر عالم صېب (ریټائر پرنسپل) د میا صېب پۀ خاص ملګرو
کښې دے. د میاصېب سره یې د ۱۹۸۸ء نه یارانه دوستانه وه
امیر عالم صېب د میاصېب پۀ اړه مونږ ته ډېر ښۀ معلومات
راکړو او د میاصېب پۀ اړه یې دا تاثرات لرل چې میاصېب یو
قناعت پسند، انسان وۀ د چا مال او پیسو ته یې زړۀ نه
خوشحالول. صبرناکه شخصیت وۀ او په دوستۍ کښې صادق
وۀ هر پردے بچے به یې خپل بچے ګڼل... او د خپل وس نه زیات
به یې پرې تعلیم کولو پام کوو. وئیل چې ما سره به یې خپل د
زړۀ څۀ نا څۀ راز وئیل او خپلې ډېرې قیصې یې زما زوی ته
کړې... د دې وجه داوه چې ما د خپل زوی چې
(جواد خان) نومیږي د هغه د پړهایي (ټیوشن) لپاره یو ملګر
سره خبره کړې وه خو هغه سره مې سمون رانغے. په دې وخت
کښې چرته میاصېب خبر شوے وۀ... او ماله راغے او راته یې
ووئیل چې زۀ به ستا زوی ته پړهایي (ټیوشن) کوم او هغه هم
مفت.
ما ورته ووئیل چې ستا خو خپله ډېر مصروفیات دي نو راته
یې وئیل یې چې:
"زۀ ستا پکار رانشم او ته زما پۀ کار رانه شې نو دا خو دوستي

(c) ketabton.com: The Digital Library

رورولي نه شوه“
نو وئيل يې چې بيا يې زما زوې ته پړهايي (ټيوشن) شروع کړو نو مياصېب به ځکه زما زوې ته خپلې ډېرې قيصې کولې...
امير عالم صېب د خپلو د خبرو وضاحت کښې دا خبره را په ډاګه کړه چې زۀ به کله کور کښې يواځې وم يا به مې زړۀ تنګ شو نو مياصېب ته به مې فون وکړو چې ځان زر را رسوه راله... مياصېب بۀ ما کله کله کور ته هم شپې له راوستو او ماسره يې کافي شپې کړې دي.
د امير عالم صېب د خبرو په لړ کښې دا خبره هم واضح شوه او بلکه د نورو ملګرو او زامنو نه هم دا خبره ثابت شوې چې د مياصېب د سي- ايس-ايس ډېر ارمان وو. امير عالم صېب وئيل چې په خپلو بچو يې کوشش کړے خو قسمت ته منظور نه وه ... وئيل يې چې مياصېب يو ورځ زما کور ته راغے څهرې نه يې د خفګان اثرات معلومېدل. ما ترې تپوس وکړو چې مياصېب ولې خفه يې؟
راته يې وئيل چې زما مشر زوی ميا راشد نثار خو KMC ته لاړے.
”نو ما ورته ووئيل چې خوشحاله پرې شه کنه؟“
وئيل يې چې:
”زما ارمان وۀ چې زۀ پرې C.S.S وکړم“

امير عالم صېب وئيل چې بيا يې په وخت د خپلو بچو نه هم د سي- ايس- ايس هغه ارمان قطع شو... نو بيا يې زما زوي جوادخان ته ملا اوتړله چې دا به د سي- ايس- ايس د پاره تياروم خو د هغه نه هم نا اميد شو... خو د مياصېب د اسي- ايس-ايس ارمان په زړۀ کښې په غورځنګ وۀ.
بيا څه وخت پس يې د سي-ايس-ايس د پاره اکيډمۍ هم پرانسته خو د مياصېب پۀ طبيعت د سي-ايس-ايس شوق لرلو والا شاګرد ورته ملاؤ نۀ شو. د امير عالم صېب د دې خبرې نه پس ماته خپل ارمان لکه د مجرم اودرېدل چې زما خپله ارمان وۀ چې زۀ دې د مياصېب پۀ ژوند افسر شم... خو مرګے ډېر ظالم دے په چا رحم نۀ کوي، خو بيا هم مياصېب چې ماته کومه لاره سمه کړې وه پۀ هغې زۀ خپل مزل کوم لکه د دې شعر په معنې چې:

موت آگئی نہ ہو مرے ذوق امید کو
محرومیوں میں کیف سا پانے لگاہوں میں

د مياصېب نه محروم خو شوم خو ده هغه رانښودلي هر څه نه د ژوند رڼا او خوند اخلم...
امير عالم صېب ډېر د سوختنه او د غم ډکه خبره وکړه چې:
((په مياصېب خو بچي يتمان شول خو د مياصېب ملګري يعنې مونږه هم د يو ښه دوست نه محروم پاتې شوو.))

(c) ketabton.com: The Digital Library

امير عالم صېب يو ډېره خوندوره خبره وکړه چې مياصېب د
خپلې مرضۍ مالك وۀ... مياصېب به چې کله څۀ خبره وکړه او
زۀ به پرې پوهه شوم چې زما د خبرې ګنجائش پۀ کښې نشته نو
بيا به زۀ د مياصېب مخې له نه ورتلم... دې کښې به ځينو
ملګرو وئيل چې:

((امير عالم: ميا صېب وران کړے دے خو په دې کښې اصل
خبره دا وه چې زۀ د مياصېب د دوستانې نه نۀ شوم صبريدے)).

امير عالم صېب د مياصېب د قناعت پسندۍ په اړه راته يو
عجيبه قيصه وکړه چې يو ځل مياصېب څه دوايي اخستله نو
پيسې يې پکار شوې... خپلې پيسې ترې کور پاتې شوې وې
ما پسې راغے چې د ځومره پيسو دوايي پکار وه هومره پيسې
رانه طلب کړې نو ما ورته اضافي پيسې ورکړې نو واپس
راکړې چې زما دومره نه دي پکار.

نو بيا زۀ په کور نه وم او مياصېب راغلے وۀ او پيسې يې کور
پريښې وې.

نو تردې حده پورې به مياصېب فضول خرچي نۀ کوله.

بقول امير عالم صېب ((چې مياصېب به په کتابونو او اخبارونو
ډېره خرچه کوله.))

امير عالم صېب پۀ دې خبرو هم مونږ ته رڼا واچوله چې:

((مياصېب ويل چې زۀ ترهګرۍ خلاف يو کتاب ليکم خو دا به

يې ورسره هم وئيل چې:

((که بالفرض زۀ دا کتاب اوليکم، نو ماته به پۀ پاکستان کښې
ژوند تېرول ګران شي... که زۀ ترې لاړ شم نو زما بچو ته به ژوند
ګران شي)).

امير عالم صېب سره بيا د سي-ايس-ايس پۀ اړه څۀ خبره راغله
نو چونکه ما سره مياعادل نثار صېب هم موجود وۀ نو ميا
عادل نثار صېب ووئيل چې:

((مونږ به چې کله کور کښې څۀ مرمت کول نو ميا صېب به راته
وئيل چې: څۀ دپاره دومره خرچه کوئ؟ سي-ايس-ايس وکړئ
ښۀ ښايسته تيار کور به درته ملاؤ شي، نو وايي ډېر ارمان يې
وۀ د سي-ايس-ايس))

امير عالم صېب وئيل چې مياصېب دوه ځل د سی ايس ايس
امتحان ورکړے وۀ د اول ځل انټرويو خو مونږ مخکښې ذکر
کړے... دويم ځل باندې امير عالم صېب وئيل چې په پرچو
کښې يې ښۀ نمبرې راغلې وې، خو په انټرويو کښې ترې سوال
غلط شوے وۀ، نو مياصېب ورته وئيل چې تاسو سوال سم
کړئ زۀ به جواب درکړم. نو د دې د وجې ميا صېب بيا په سي
ايس ايس کښې ناکامه شوے وۀ. نو ده دې ناکامتيا دوجې د
مياصېب په ذهن کښې دا خلا پيدا شوې وه چې مانه به يو
شاګرد هم نالائق نه پاتې کېږي. پۀ خپلو پيسو او پۀ خپل

(c) ketabton.com: The Digital Library

کوشش به زه هغه تعلیم سره مخ کوم او د تعلیم پهٔ اړه مونږ ځای پهٔ ځای خبره کړې چې میاصېب به خلقو له پهٔ خپله خرچه داخِله کوله.

امیر عالم صېب وئیل چې: زهٔ د میاصېب پهٔ طبیعت باندې دومره پوهه وم چې یو ځل میاصېب څهٔ لانجه وغېره کړې وه نو ماله کور ته راغلے او په غصه وهٔ او راته یې ووئیل چې:

«زهٔ ریټائرمنټ اخلم»

چونکه زهٔ خو پرې پوهه شوم چې سړے غصه دے نو ما ورته ووئیل چې:

«اوس پهٔ آرام اودهٔ شه خوب وکړه سهار به درخواست ولیکو او دواړه به لاړ شو استعفیٰ به واخلې»

چې سهار شو نو غصه یې سړه شوې وه نو هغه د استعفیٰ اخستلو لانجه ختمه شوه.

وئیل یې چې: میا صېب ډېر نر سړے وهٔ کله چې به میاصېب سره مېلمانهٔ وو او زهٔ به کور کښې نهٔ وم، نو زما زوی (جوادخان) ته به یې آواز وکړو چې د حجرې دروازه خلاصه کړه ماسره مېلمانهٔ دي او وئیل یې چې تردې حده پورې مونږ یوبل سره جوړښت درلود چې ما به ذاتي مشوره چې رور سره هم نشو کولے میاصېب سره به مې کوله. او د دې وجه هم دا وه چې میاصېب امانت دار سړے وهٔ او دیو خبره به یې بل چاته نه

کوله راز به یې پهٔ راز ساتلو. سپك لمن انسان نه وو.

امیر عالم صېب هم د میاصېب د چائیو پهٔ اړه ووئیل چې چائے چیني هرڅه به یې ځان سره ګرځول نو ما به ورته کله کله وئیل چې «زما کور ته راځې نو دا شیان ځان سره مه راوړه. زما کور کښې باورچې خانه شته. څهٔ دې کار وي ماته وایه زهٔ به درله پخوم» او بل دا چې میاصېب زما کور ته هډو پردے کور ویلي نهٔ وهٔ چې رابه غلو نو راته حکم به یې کول چې نن دا شے پوخ کړه زما پرهیز دے دا راوړه... بیا یې وئیل چې:

یو ځل مې کور ته شپې لپاره راوستو او ورته مې ووئیل چې داسې ذاتي مشوره درسره کوم... نو پهٔ دې وخت کښې ورته د کور نه فون راغے نو اول یې ورته پهٔ فون ووئبل چې زهٔ نهٔ شم درتلے، نو خبره داسې سنګینه شانې وه، نو رانه روان شو او راته یې وئیل چې «سبا به ګپ لګوو» نو بیا مونږ هغه مشوره د غرمې وخت کښې وکړه.

امیر عالم صېب وئیل چې په دې **۳۰-۳۵** کالو کښې مانه میا صېب صرف دوه ځل خفه شوے.

امیر عالم صېب خپلې خبرې پهٔ دې سو درد نه ډك لفظونو کښې راته ووئیل چې:

«هره شپه هر ساعت راته میاصېب نېغ اودرېږي او ژړا راشي»

د میاصېب د ټولو ملګرو سره د ملاقات او د هغوی د

مياصېب په ژوند تاثرات او مياصېب سره د مينې د اظهار په لړ کښې ماته د اکرام الله ګران بابا دا شعر را یاد شو چې:

د ګـران پـه قبـر کـه وا ښـهٔ زرغـون شـي
يـاران ژونـدي دې وي صـحبت دې نـه مـري

استاد منصف خان صېب:-

حاضر وخت منصف خان صېب د هائی سکول استادۍ په ځوکۍ ناست خپل فرایض انجام ته رسوي. منصف خان صېب د مياصېب کلي وال هم دے او ملګرے هم... بقول منصف خان صېب چې ۱۹۸۷-۸۸ نه زما او د مياصېب ياري دوستي ده. منصف خان صېب د مياصېب په ژوند مونږ ته رڼا واچوله وئيل يې چې زهٔ د مياصېب په شخصيت او په اخلاق چې ځومره هم خبرې او کړم نو دا به داسې وي لکه په اوړو کښې د مالګې برابر... مياصېب يو ښهٔ پلار، ښهٔ رور او ښهٔ دوست وهٔ ما نه په دومره وخت کښې يو يا دوه ځل خفه شوے وي او خفګان به يې هم داسې وهٔ چې ګهنټه پس به مونږ ګپ لګول وئيل يې چې ما به کله ډېر غصه کړو، نو ماته به يې اندازه د تندي نه اولګېده... ډېر په سخته به غصه کيدو او زما د مياصېب سره ځو ځو ځل ټرانسفر يو ځاې شوې او هغه هم په يو ځاې کښې... وئيل چې ما د مياصېب نه ډېر څهٔ زده کړي کله چې به مياصېب ګړېدو نو ما به ورته پوره غوږ کېښودو زهٔ به ميا صېب ته ډېر حېران وم چې مياصېب د الفاظو ذخيره د کوم ځاې نه ياده کړې ده. وئيل يې چې کله به زهٔ مياصېب سره ملاؤېدلم نو زيات تر به منيجر عنايت الله صېب په حجره کښې زمونږ ملاقات

(c) ketabton.com: The Digital Library

کېدو... او چونکه پخوا به موبائيل نۀ وۀ نو زما د مياصېب سره په ښار کښې د حاجي ګل زاده صېب پۀ دکان کښې ملاقات کېدو. وئيل چې زۀ صرف يو ځل په ۱۹۹۱ء کښې د مياصېب سره د ذاتي هلو ځلو پۀ لړ کښې اسلام آباد ته چکر له تلې وم.

وئيل يې چې مياصېب به کله استاذانو ته څۀ ټرينګ ورکول نو په هغې کښې به زۀ هم موجود وم او خپله زده کړه به مې ترې کوله چونکه مياصېب پۀ انګلش کښې ډېر ماهر وۀ نو ما هم ترې په ۱۸-۲۰ کالو کښې ډېر انګلش زده کړو او مياصېب به ماله پرې باقاعده شاباسی هم راکول. منصف خان صېب د مياصېب د ګپ پۀ اړه ووئيل چې:

((د مياصېب ګپ به هم زمونږ د پاره سبق وۀ او په هغې کښې به ترې هم مونږ خپله زد کړه کوله)).

بيا يې وئيل چې:

((زه اوس هم په سکول کښې نورو استاذانو ته د مياصېب ذکر کوم)) چونکه مياصېب خو يو ملنګ انسان وۀ نو منصف خان صېب د مياصېب د سادګۍ پۀ اړه راته ووئيل چې:

((کله به په کوم محفل کښې مياصېب ناست وۀ او پۀ هغې کښې به داسې افسران هم ډېر تکبر سره ناست وۀ... خلقو ته به دمياصېب د لباس او حليې نه داسې معلومېده چې دا چرته

داسې تبليغي وغېره دے خو چې کله به مياصېب خپلې خبرې شروع کړې نو ټول محفل به ورته ګوته په خلۀ شو چې دا څومره عالم فاضل انسان دے.))

وئيل يې چې:

((زما د ايم ايډ پۀ امتحان او زد کړه کښې ۷۰ فيصده د مياصېب مدد وۀ. ددې وجه هم دا وه چې ما به مياصېب په قلار نه پرېښود. ځاې به مې ورسره وټاکل چې سبا به پۀ کوم ځاې کښې کېښنو چې کلاس واخلو، چونکه موبائيل به نۀ وۀ نو مياصېب به ځاې راوښودو چې:

((فلاني ځاې کښې به کېښنو)).

نو په داسې طريقه به ترې ما خپله زدکړه کوله.

منصف خان صېب وئيل چې د مياصېب مرګ زمونږ ډېر څۀ خراب کړل زمونږ ماشومان هم دمياصېب د علم نه محروم پاتې شول. وئيل يې چې مياصېب به زما بچو ته پړهائي (ټيوشن) کول، نو ما به ورته د پيسو وئيل چې پيسې درکوم خو مياصېب به نۀ اخستې. يو ځل مې ډېر پرې غصه کړو نو راته يې ووئيل چې:

((د خپلو بچو نه څوك پيسې اخلي؟))

ما ورته ووئيل چې:

((هغه خو سمه ده خو ته خو غريب سړے يې زما بيا هم ګزاره

(c) ketabton.com: The Digital Library

کېږي)) خو مياصېب به پهٔ دې خفه کېدو.
وئيل يې چې ((د مياصېب دا منظر رانه نه هېرېږي چې پهٔ اول ځل د بيمارۍ نه لږ ښهٔ شوے وهٔ... زهٔ سره د خپلو بچو تپوس له لاړم، نو مياصېب مې اوکتل ډېر خوشحال شوم طمع مې ترې پيدا شوه، خو مياصېب پهٔ خبرو خبرو کښې پهٔ ناسته داسې د پرېشانۍ جوته اوخوړه، نو زهٔ ډېر خفه شوم)) د دې واقعې سره منصف خان صېب په ژړا شو... او راته يې ووئيل چې ((زهٔ اوس خپل کلي ((موسىٰ زے)) ته هم نه ځم. کوم کوم ځاې کښې زما د مياصېب سره ملاقات شوے هغه ټول ځائيونو ته نه ځم.))
منصف خان صېب د مياصېب سره د خپلې مينې اظهار پهٔ دې الفاظو سره اوکړو چې:
((زما والد صېب او رور مې وفات شو هغه زما دپاره غم وه خو د مياصېب وفات د ټولې معاشرې غم دے))
د خپلو خبرو پهٔ وضاحت کښې دا هم ووئيل چې زهٔ يې دوستانې او مينې ته پهٔ سلام شوم... وئيل يې چې:
((که د مياصېب پهٔ ځاې زما زوی وفات شوے وے نو زهٔ پرې راضي وم... خو د مياصېب پهٔ مرګ نه...))
الله پاك دې د مياصېب د ملګرو دا صحبت تل آباد لري او الله دې دوی له لوئی عمر ورکړي.
د مياصېب د ملګرو سره ملاقات نه پس د مياصېب زوي

مياعادل نثار صېب زهٔ ځان سره خپل کلي ته بوتلم او د مياصېب په قبر مونږ حاضري اوکړه څنګه چې د مياصېب د ملنګۍ طبيعت وهٔ هم داسې يې قبر کچه وهٔ... د مياصېب قبر ته مې کتل ژړا راغله او د عبدالرحمن بابا دا اشعار مې مياعادل نثار صېب ته ووئيل چې:

دوباره دې راتلهٔ نشته په دنيا
نن دې وار دے که دروغ کړې که رښتيا

تېر ساعت پهٔ مثال مړے د لحد دے
مړي چا دي ژوندي کړي پهٔ ژړا

بيا مياعادل نثار صېب ځان سره روان کړم او يو دکان په پلو يې بوتلم او راته يې اوښودو چې دې دکاندار سره به مياصېب تر شپې ناوخته پورې ناست وهٔ.
الغرض دا ټول ګډوډ واقعات، لطيفې ما د دې دپاره اوليکلې، چې زما په خپله حافظه باور نشته او بله دا چې په دې خبرو کښې ما تر خپله حده پورې رېښتين ولي ليکلي...
او اميد دے چې ان شاء الله په دې خبرو کښې به ما د چا دل آزاري نه وي کړي او محض په دې خبرې ما د مياصېب سره د خپلې سپېڅلې مينې اظهار کړے دے.
زهٔ خپلې خبرې راغونډوم او په اخر کښې د خپل ارمان باره کښې به د خپل معزز استاذ او د ګورنمنټ کالج د اردو

(c) ketabton.com: The Digital Library

چیرمئین خالد سهیل ملك صېب دیو مقالې حواله لیکم، چې دا زما د زړهٔ ارمان وهٔ او حقیقت دے دا به تر ډېر وخته پورې هم داسې وي... هغوی وایي چې:

((خواب دکھانے والے نے خواب دکھائے - لیکن تعبیر نہیں بتائی))

خپلو ټولو استاذانو او خپلو خوږو ملګرو سره د خپلې بې کچه مینې اظهار

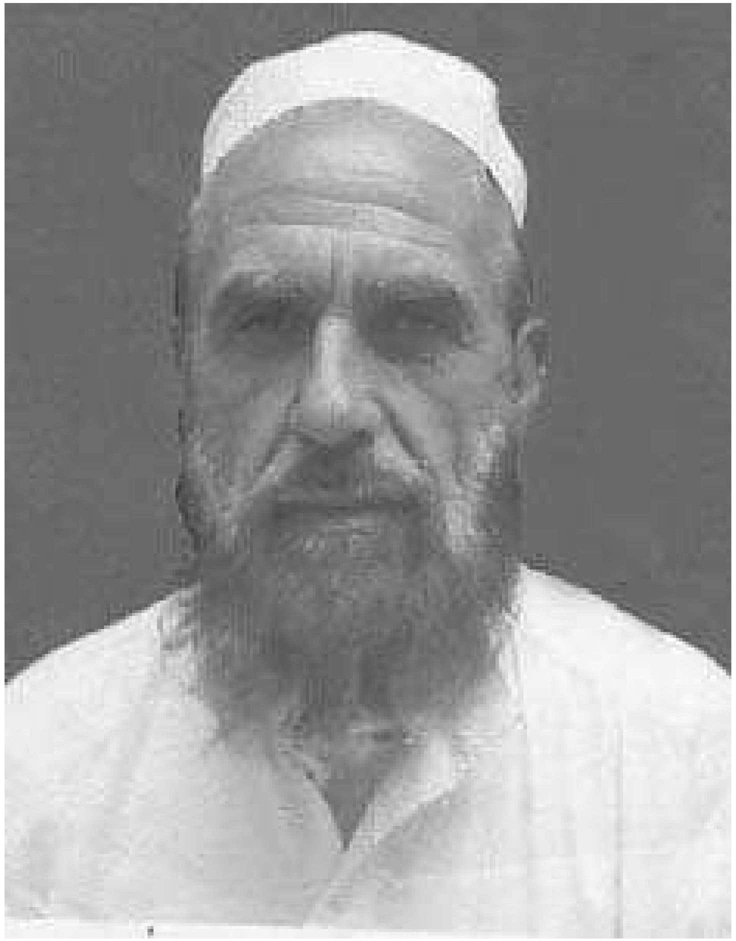

(c) ketabton.com: The Digital Library

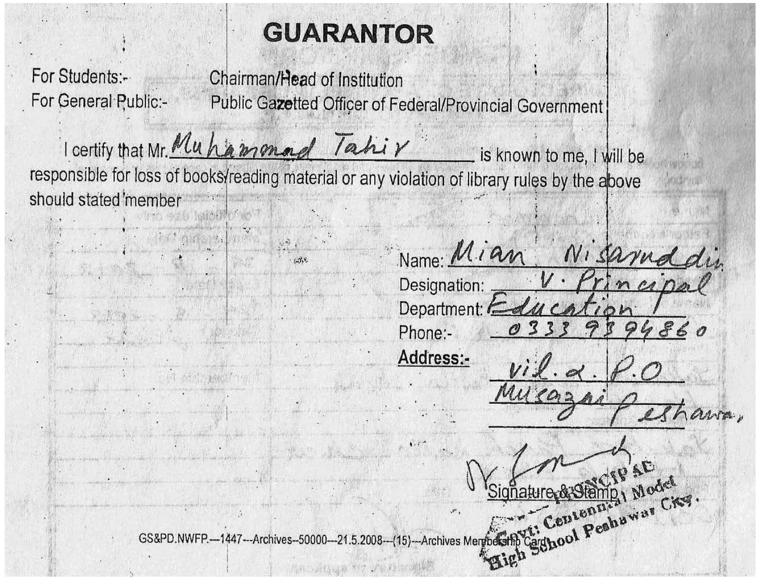
GUARANTOR

For Students:- Chairman/Head of Institution
For General Public:- Public Gazetted Officer of Federal/Provincial Government

I certify that Mr. Muhammad Tahir is known to me, I will be responsible for loss of books/reading material or any violation of library rules by the above should stated member

Name: Mian Nisaruddin
Designation: V. Principal
Department: Education
Phone:- 0333 9394860
Address:- vil. & P.O Musazai Peshawar.

Signature & Stamp
PRINCIPAL Govt: Centennial Model High School Peshawar City.

GS&PD.NWFP.—1447—Archives—50000—21.5.2008—(15)—Archives Membership Card

دا هغۀ لیك دے چې میاصیب ماتۀ په کال ۲۰۱۲ء کښې دستخط کړے وو... بیا مې د عبدالرحمٰن بابا کتب خانې انچارج حاجي صفدرخان صیب په برکت پۀ کال **۲۰۱۵**ء کښې تر لاسه شو.

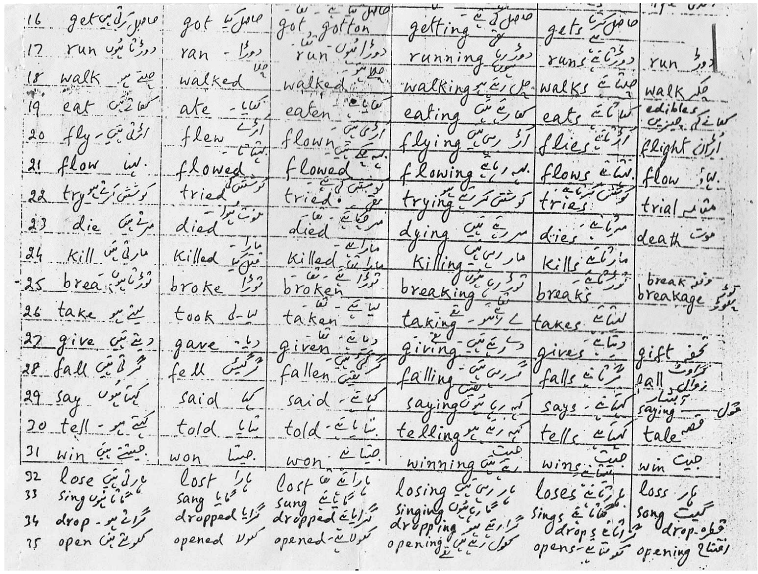

16 get	got	got, gotten	getting	gets	
17 run	ran	run	running	runs	run
18 walk	walked	walked	walking	walks	walk
19 eat	ate	eaten	eating	eats	edibles
20 fly	flew	flown	flying	flies	flight
21 flow	flowed	flowed	flowing	flows	flow
22 try	tried	tried	trying	tries	trial
23 die	died	died	dying	dies	death
24 kill	killed	killed	killing	kills	
25 break	broke	broken	breaking	breaks	break, breakage
26 take	took	taken	taking	takes	
27 give	gave	given	giving	gives	gift
28 fall	fell	fallen	falling	falls	fall
29 say	said	said	saying	says	saying
30 tell	told	told	telling	tells	tale
31 win	won	won	winning	wins	win
32 lose	lost	lost	losing	loses	loss
33 sing	sang	sung	singing	sings	song
34 drop	dropped	dropped	dropping	drops	drop
35 open	opened	opened	opening	opens	opening

دا نوټس میاصیب مونږ ته په نهم جومات کښې راکړے وو ، چې تر دې دمه ماسره محفوظ دے.

(محمدطاهر عابد طائر)

Get more e-books from www.ketabton.com
Ketabton.com: The Digital Library